

**MENŲ IR UGDYMO FAKULTETO
MENŲ AKADEMIJOS**

Monika Teišerskytė

**UTOPINĖS VISUOMENĖS INTERPRETACIJA
DRABUŽIŲ KOLEKCIJOJE „ARKADIA“**

Profesinio bakalauro baigiamasis darbas

Mados dizaino studijų programos
valstybinis kodas 6531PX022
Dizaino studijų krypties

Kūrybinės dalies vadovas: lekt. Indrė Mikuckė

Tiriamosios dalies vadovas: vyr. lekt. dr. Jovita Dargienė

Konsultantas: lekt. Justina Kasperavičienė

Kaunas, 2025

TURINYS

LENTELIŲ IR PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS

SANTRAUKA

SUMMARY

ĮVADAS	7
1. TEORINĖ DALIS - UTOPIJOS SAMPRATA IR ATSIKADIMO ISTORIJA	10
1.1. Utopinio meno istorija ir raida	11
1.2. Šiuolaikinės meno tendencijos ir parodos utopine tematika	13
1.3. Utopinės temos mados kolekcijose	15
2. MENINIS TYRIMAS – GILUMINIS INTERVIU	21
3. KŪRYBINĖ DALIS (PIRMO LYGIO SKYRIUS)	23
3.1. Vartotojo portretas.....	26
4. TECHNOLOGINĖ DALIS	28
4.1. Kolekcijos „Arkadia“ technologiniai sprendimai	28
4.2. Kolekcijos „Arkadia“ modelių kūrimo procesas.....	29
4.3. Modelių aprašymai ir jų specifikacijos	30
4.3.1. Modelis Nr. 1	30
4.3.2. Modelis Nr. 2	31
4.3.3. Modelis Nr. 3	32
4.3.4. Modelis Nr. 4	33
4.3.5. Modelis Nr. 5	34
5. KOLEKCIJOS „ARKADIA“ FOTOSESIJA	36
6. EKONOMINĖ DALIS.....	38
IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS.....	39
LITERATŪRA IR KITI INFORMACIJOS ŠALTINIAI	40
PRIEDAI	42
1 priedas	
2 priedas	

LENTELIŲ IR PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS

Lentelės

4.1.2 lentelė. Kolekcijos „Arkadia“ įgyvendinimui naudojami įrenginiai.....	28
4.2.1 lentelė. Kolekcijos „Arkadia“ modelių kūrimo proceso nuotraukos	29
4.3.1.1 lentelė. 1 kolekcijos modelis – suknelė, lekalai	31
4.3.2.1 lentelė. 2 kolekcijos modelis – kelnės, lekalai	32
4.3.2.2 lentelė. 2 kolekcijos modelis – bliuzonas, lekalai	32
4.3.3.1 lentelė. 3 kolekcijos modelis – suknelė, lekalai	33
4.3.4.1 lentelė. 3 kolekcijos modelis – paltas, lekalai	34
4.3.5.1 lentelė. 5 kolekcijos modelis – suknelė, lekalai	35
6.1. lentelė. Kolekcijos „Arkadia“ išlaidų skaičiavimai.....	38

Paveikslai

1 pav. a;b – 1-asis knygos „Utopija“ leidimas (More, 1518).....	10
2 pav. a – oro uosto ir geležinkelio stotis su funikulieriais trijuose kelių lygiuose „Naujasis miestas“ (Elia, 1914); b – „Naktinis nuotykių klubas“ (Klebes, 2019)	12
3 pav. a;b – parodos „Utopija/Distopija – Paradigmos poslinkis“ MAAT muziejuje, nuotraukos (Bruno Lopes, 2017).....	13
4 pav. a – Aleksandras Brodskis ir Ilya Utkin „Klajojantis vėžlys“ (Brodsky;Utkin, 1984-90); b - Archizoom projektas „Miestas be sustojimo“ (Archizoom, 1972).....	14
5 pav. a – kadras iš parodos „ARKADIA“ Varšuvos Nacionaliniame muziejuje; b - Edward Okun „Autoportretas su siciliete“ (nuotraukos iš asmeninio darbo autorės archyvo).....	15
6 pav. a; b; c; d – dizainerio Aleksandro Makvyno, kolekcija „Platonas apie Atlantidą“ 2010 (Vogue, 2020).....	16
7 pav. a; b; c; d – Mados namų Dior, 2017 aukštosios mados pavasario kolekcija (WWD, 2017)..	17
8 pav. a; b – Mados namų Gucci, 2018 kolekcija „Utopinė Fantazija“ (WWD, 2018).....	17
9 pav. a; b; c; d – dizainerės Iris Van Herpen, 2018 m. kolekcijoje „Sintezinė Utopija“ (WWD, 2018)	18
10 pav. a; b; c; d – mados namų BALENCIAGA 2020 m. pavasario kolekcija (WWD, 2020).....	19
11 pav. a; b; c; d – Louis Vuitton pavasario/vasaros kolekcija 2020 (WWD, 2020).....	20
12 pav. Minčių žemėlapis	23
13 pav. Nuotaikų ir inspiracijų koliažas.....	24
14 pav. Kolekcijos „Arkadia“ meniniai eskizai	24
15 pav. Kolekcijos „Arkadia“ meniai eskizai	25

16 pav. Kolekcijos „Arkadia“ meniniai eskizai	25
17. pav Kolekcijos „Arkadia“ meniniai eskizai	26
18 pav. Vartotojo profilio nuotaikų ir inspiracijų koliažas	27
19 pav. Modelio nr. 1 techninis eskizas	30
20 pav. Modelio nr. 2 techniniai eskizai	31
21 pav. Modelio nr. 3 techninis eskizas	33
22 pav. Modelio nr. 4 techninis eskizas	34
23 pav. Modelio nr. 5 techninis eskizas	35
24 pav. kolekcijos „Arkadia“ kūrybinė fotosesija 1.....	36
25 pav. kolekcijos „Arkadia“ kūrybinė fotosesija 2.....	36
26 pav. kolekcijos „Arkadia“ kūrybinė fotosesija 3.....	37

SANTRAUKA

Monika Teišerskytė. Utopinės visuomenės interpretacija drabužių kolekcijoje „Arkadia“. Profesinis bakalauro baigiamasis darbas. Kūrybinės dalies vadovė lekt. Indrė Mikuckė, tiriamosios dalies vadovė vyr. lekt. dr. Jovita Dargienė. Kauno kolegijos menų ir ugdymo fakulteto, menų akademijos, mados dizaino programa.

Baigiamajame profesinio bakalauro darbe sukurtoje kolekcijoje „Arkadia“ pristatoma harmoningos utopinės visuomenės ir gamtos santarvės vizija. Siekiama išsiaiškinti kaip utopijos tema gali būti atsiskleidžiama menininkų kūryboje. Kitas itin svarbus tyrimo aspektas – išsiaiškinti kaip aprangos kolekcijoje perteikti šių laikų utopinės visuomenės vizija. Šio darbo tikslas – Išanalizuoti utopijos, bei meno ryši, apžvelgti kaip utopijos žanras atskleidžiama menininkų kūryboje, bei aprangos kolekcijoje „Arkadia“ pateikti idealizuotos visuomenės vaizdinį. Tikslui pasiekti iškelti šie uždaviniai: analizuojant meninę – mokslinę literatūrą apžvelgti kaip utopinės idėjos plėtojamos menininkų kūryboje; išanalizuoti, kokiomis raiškos priemonėmis utopijos tema atsiskleidžiama madoje; giluminio interviu metu atskleisti utopiniu idėjų vaidmenį kūrybai; aprangos kolekcijoje „Arkadia“, atskleisti šiandienos utopinę, idealizuotą visuomenės viziją.

Tyrimo metodai apima mokslinės-meninės literatūros analizę, analogų apžvalgą, giluminį - struktūruotą interviu, atliekamos kūrybinių, konstrukcinių bei technologinių sprendimų paieškos.

Literatūros apžvalgos dalyje išanalizuotos utopijos reiškinių ištakos, prasidėjusios nuo Tomo Moro kūrinio „Utopija“ iki dabartinių meninių ir mados interpretacijų, siekiant giliau suprasti utopinių idėjų įtaką kūrybiniam procesui. Giluminis interviu atskleidė, kad dizainerė Neringa Rinkevičiūtė utopines idėjas interpretuoja kaip harmoninga pusiausvyra kuri atsiranda tarp žmogaus, gamtos ir technologijų. Jos kūryboje utopija tampa konceptuali pagrindu, kurį perteikiama per subalansuoto gyvenimo viziją.

Sukurta kolekcija pavadinimu „Arkadia“. Kolekcija perteikia filosofinį požiūrį į harmoningą visuomenę, kviesdama apmąstyti, kaip visuomenės idealą galima pasiekti per kūrybą ir bendruomeniškumą. Harmonija kolekcijoje perteikiama per pastelines spalvas, kurios simbolizuoja ramybę ir pusiausvyrą, audinių struktūrą ir dekoru detalių pasirinkimą. Technologinėje darbo dalyje pateikti technologiniai sprendimai, modelių kūrimo procesas, aprašymai ir specifikacijos. Ekonominėje dalyje atlikti skaičiavimai, apskaičiuota bendra kolekcijos vertė kuri siekia 3610 Eur. Pristatomos pagrindinės išvados.

Temos raktažodžiai: utopija, harmonija, idealizuota visuomenė, kūrybiškumas, menas, mada.

SUMMARY

Monika Teišerskytė. Interpretation of a Utopian Society in the Clothing Collection “Arkadia”. Professional Bachelor’s Thesis. Supervisor of the Creative Part: Lecturer Indrė Mikuckė, Supervisor of the Research Part: Senior Lecturer Dr. Jovita Dargienė. Kaunas University of Applied Sciences, Faculty of Arts and Education, Academy of Arts, Fashion Design Program.

The professional bachelor’s thesis presents the clothing collection Arkadia, which embodies the vision of harmonious coexistence between a utopian society and nature. The study aims to explore how the theme of utopia can be expressed in the creative work of artists. Another critical aspect of the research is determining how to convey the vision of a contemporary utopian society in a clothing collection.

Objective of the thesis: To analyze the connection between utopia and art, review how the utopian genre is expressed in the works of artists, and present an idealized vision of society through the clothing collection Arkadia.

To achieve this objective, the following tasks were set: review artistic and scientific literature to analyze how utopian ideas are developed in artistic works. Examine the methods and tools through which the theme of utopia is expressed in fashion. Use in-depth interviews to uncover the role of utopian ideas in the creative process. Reveal the vision of a contemporary utopian, idealized society in the clothing collection Arkadia.

Research methods include the analysis of scientific and artistic literature, a review of analogous works, in-depth structured interviews, and the search for creative, constructional, and technological solutions.

The literature review section analyzes the origins of the concept of utopia, starting with Thomas More’s Utopia, and explores contemporary artistic and fashion interpretations to deepen the understanding of utopian ideas’ influence on the creative process. An in-depth interview revealed that designer Neringa Rinkevičiūtė interprets utopian ideas as a harmonious balance between humans, nature, and technology. In her work, utopia becomes a conceptual foundation expressed through a vision of a balanced life.

The collection, titled Arkadia, conveys a philosophical perspective on a harmonious society, inviting reflection on how societal ideals can be achieved through creativity and community. Harmony in the collection is expressed through pastel colors, symbolizing peace and balance, the choice of fabric textures, and decorative details. The technological section presents technological solutions, the model creation process, descriptions, and specifications. The economic section includes calculations, determining that the total value of the collection amounts to €3610. The main conclusions are presented.

Keywords: utopia, harmony, idealized society, creativity, art, fashion.

ĮVADAS

Utopija, tai idealizuota, tačiau praktiškai neįgyvendinama visuomenės santvarka, dažnai meno kūrinuose vaizduojama kaip tobula bendruomenė, neturinti socialinių problemų. Pirmą kartą šį terminą 1516 metais paminėjo anglų rašytojas *Tomas Moras* (org. Thomas More) savo veikale „Utopija“, aprašydamas idealizuotą salos visuomenę, kurioje privati nuosavybė neegzistuoja ir visi gyventojai gyvena bendruomeniškai (economy-pedia, 2024). Utopijos apraiškas dažnai galima sutikti ir mene. Pasak vokiečių filosofo F. W. J. Šelingo (org. F. W. J. Schelling), idealizacija mene, yra būdas, atskleisti daiktų esmę per simbolinį ir vaizdinį jų perteikimą. Tai reiškia, kad utopinis idealizuotas menas ne tik vaizduoja, bet ir pabrėžia aukštesnes reikšmes ar idėjas. Tokiu būdu kūriniai tampa ne tik natūralistiniais, bet ir filosofiniais, siekiančiais perteikti tobulybę (Schelling, 1995).

Temos aktualumas. Utopinis menas – universalus žanras, kuris peržengia epochų, kultūros ir meno ribas, atspindėdamas žmonijos troškimą sukurti tobulumą. Utopinio meno apraiškos įvairiais laikotarpiais įgaudavo skirtingas formas – nuo XIV – XVI a. Renesanso idealizuotų kraštovaizdžių iki XXI a. futuristinių vizijų (artcollecting, 2024). Lisabonoje 2017 m. meno, architektūros ir technologijų muziejuje (MAAT) vyko paroda pavadinimu „*Utopija/Distopija – Paradigmos poslinkis*“ (angl. „Utopia/Dystopia – A Paradigm Shift“) ši paroda sujungė daugiau nei 60-ies kūrėjų darbus, kurie per architektūrines instaliacijas, meninius projektus ir koncepcinius kūrinius nagrinėjo utopijos ir distopijos temų sąveiką, modernizmo idealus, technologijų poveikį ir dabartinės socialines krizes (Artviewer, 2017). Utopines temas aktualumas toliau plėtojamas Varšuvos nacionaliniame muziejuje 2023 metais vykusioje parodoje pavadinimu „*Arkadia*“. Utopinis motyvas analizuojamas per įvairių epochų meną, apžvelgiant tiek tradicinį Arkadijos mitą, tiek šiuolaikines jo interpretacijas. Utopinis menas atskleidžia nuolatinį žmonijos siekį formuoti tobulą pasaulį, jungiantį praeities idealus su dabarties ir ateities vizijomis.

Temos naujumas. Utopinės idėjos tapo įkvėpimo šaltiniu ir daugeliui aukštosios mados dizainerių, tarp kurių yra *Aleksandras Makvynas* (org. Alexander McQueen), mados namai Dior ir Gucci, dizaineriai Iris Van Herpen ir Balenciaga. Nors utopinės idėjos mene ir filosofijoje egzistuoja jau nuo senų laikų, tačiau jų interpretacijos aukštojoje madoje išryškėjo tik pastaraisiais dešimtmečiais, suteikdamos novatorišką perspektyvą ateities vizijų tyrinėjimui. Mados kolekcijose atskleisdami estetiškai išgrynintus ir konceptualius sprendimus apie utopinę ateities viziją. 2010 m. Aleksandras Makvynas kolekcijoje „*Platonas apie Atlantidą*“ (org. „Plato’s Atlantis“) vaizdavo utopinę ateitį, kurioje žmonija prisitaiko prie klimato pokyčių ir evoliucionuoja gyvenimui po vandeniu. Žmogaus ir gamtos harmonijos viziją kūrėjas išreiškė futuristiniais siluetais ir tekstūromis, primenančiomis jūros gyvūniją. Aukštosios mados namų Dior, kūrybos direktorė *Marija Garsija Čiuri* (org. Maria Grazia Chiuri), 2017 m. pavasario kolekcijoje, įkvėpimo sėmėsi iš gamtos, pasakų ir mistinių simbolių. Kolekcijoje dominavo lengvi audiniai, siuvinėti žvaigždynų ir dangiškų figūrų

motyvai, perteikiantys utopinį grožio ir harmoningą pasaulį. Gucci 2018 m pavasario/vasaros kolekcijoje „*Utopinė fantazija*“ (org. Utopian Fantasy), sujungė Renesanso meną su šiuolaikinėmis fantazijomis. Menininkas Ignasi Monreal sukūrė iliustracijas, kuriose, naudojant Gucci kolekcijos drabužius, perteikė tokius kūrinius kaip Hieronymuso Boscho "Žemiškųjų malonumų sodas", vaizduodamas modelius utopinėse, ant debesų skraidančiose scenose. 2018 m. Iris van Herpen kolekcijoje „*Sintezinė Utopija*“ (org. „Syntopia“) atspindėjo utopinę ateities viziją, kurioje technologijos ir gamta sugyvena harmonijoje. Ji vaizduoja pasaulį, kuriame pažangios inovacijos, tokios kaip lazerinė technologija ir skaitmeniniai raštai, ne niokoja, o papildo gamtos elementus, kurdamos naują estetinio bei ekologinio balanso idealą. Ši koncepcija išreiškia utopinį siekį suderinti žmogaus kūrybiškumą, technologinį progresą ir natūralų pasaulį. Balenciaga 2020 m. pavasario kolekcijoje tyrinėjo utopines ir distopines ateities vizijas. Čia per architektūrines formas atskleidžiamas technologijų ir poveikis visuomenei, kuris simbolizuoja įsivaizduojamą idealizuotą visuomenę. Šios kolekcijos ne tik atskleidžia mados dizainerių kūrybinį požiūrį į utopiją, bet ir nagrinėja idealizuotas ateities vizijas, kuriose atsispindi tobulumo siekis, bei žmogaus potencialo išpildymas, taip skatindamos mąstyti apie idealų pasaulį ir jo įgyvendinimo galimybes. Mados lauke ši tema tampa unikali, nes įtraukia ne tik gaminio estetiką, bet ir gilesnes koncepcijas, susijusias su žmonijos vizijomis apie ateitį.

Tyrimo problema. Šiuo baigiamuoju darbu, siekiama išanalizuoti, kaip utopijos tema gali būti atsiskleidžiama menininkų kūryboje. Taip pat siekiama išsiaiškinti kaip aprangos kolekcijoje perteikti šių laikų utopinės visuomenės vizija.

Tyrimo objektas. Utopinių idėjų apraiškos mene ir mados kūrėjų darbuose.

Tyrimo tikslas. Išanalizuoti utopijos, bei meno ryšį, apžvelgti kaip utopijos žanras atskleidžiama menininkų kūryboje, bei aprangos kolekcijoje „Arkadia“ pateikti idealizuotos visuomenės vaizdinį.

Tyrimo uždaviniai:

1. Analizuojant meninę – mokslinę literatūrą apžvelgti kaip utopinės idėjos plėtojamos menininkų kūryboje.
2. Išanalizuoti, kokiomis raiškos priemonėmis utopijos tema atsiskleidžiama madoje.
3. Giluminio struktūruoto interviu metu atskleisti utopiniu idėjų vaidmenį kūrybai.
4. Aprangos kolekcijoje „Arkadia“, atskleisti šiandienos utopinę, idealizuotą visuomenės viziją.

Tyrimo metodai. Atliekama mokslinės-meninės literatūros analizė, čia metu nagrinėjami moksliniai šaltiniai apie utopijos sampratą, istoriją bei jos išraiškas mene ir madoje. Atliekama analogų pžvalga, tyrinėjant mados kūrėjų, tokių kaip Aleksandro Makvyno, Dior, Iris van Herpen ir Gucci, Balenciaga ir Louis Vuitton kūrinius. Atliktas giluminis struktūruotas interviu, siekiant

suprasti kūrybinių procesų subtilybes bei utopijos idėjų įtaką apklausama dizainerė Neringa Rinkevičiūtė. Kūrybiniai ieškojimai atliekami naudojant „Procreate“ programą, ja kuriami kolekcijos „Arkadia“ modelių eskizai, atliekamas medžiagų ir technologinių sprendimų ieškojimas, įskaitant audinių dažymą, aplikacijų kūrimą. Galiausiai, kolekcijos įgyvendinimas apima technologinius procesus, tokius kaip konstravimas, modeliavimas, eksperimentavimas su medžiagomis, siuvimas, kolekcijos fotosesiją bei pristatymas.

Darbo struktūra. Baigiamasis darbas susideda iš įvado, šešių pagrindinių skyrių, literatūros bei internetinių šaltinių sąrašo, priedų ir išvadų su rekomendacijomis. Darbą sudaro 55 puslapiai, kuriuose pateikta 26 paveikslėliai ir 9 lentelės. Naudotų šaltinių sąrašą sudaro 18 literatūros ir internetinių šaltinių. Darbo pabaigoje pateikiami 2 priedai.

1. TEORINĖ DALIS - UTOPIJOS SAMPRATA IR ATSIKIRADIMO ISTORIJA

Utopijos terminas kilęs iš graikų kalbos žodžių „ou“ (ne) ir „topos“ (vietos), reiškia „vieta, kurios nėra“. Tai idėja kalbanti apie idealizuotą visuomenę, kuri, nors ir gali atrodyti įtikinamai, praktiškai yra neįgyvendinama. Tomo Moro kūrinys „Utopija“ (žiūrėti 1 pav. a;b) ne tik pristatė idealios visuomenės koncepciją, bet ir sukūrė pagrindą vėlesnėms utopinėms teorijoms bei idėjoms, kurios įkvėpė filosofus, menininkus ir politinius lyderius visame pasaulyje, skatinti įvairias diskusijas apie visuomenės tobulinimą ir galimybes pasiekti idealų pasaulį (Britannica, 2024). Utopijos idėja ne tik kelia klausimus apie egzistuojančios visuomenės trūkumus, bet ir įkvepia naujas mąstymo kryptis, skatinančias žmones nuolat permąstyti, kaip pasiekti darnesnę, teisingesnę ir harmoningesnę ateitį.

Pirmiausia utopija buvo suvokiama kaip alternatyva esamai visuomenei, kritikuojanti tuo metu vyraujančius socialinius, politinius ir ekonominius santykius, daugiausiai Vakarų filosofijos ir literatūros kontekste. Tai buvo svajonė apie idealią ateitį, kurioje nebūtų socialinių problemų, tokių kaip skurdas, nelygybė, ar spauda. Žmonės, gyvenantys utopinėje visuomenėje, turėtų galimybę pasiekti tikrąją laimę ir harmoningą egzistavimą. (Moras. 1968).

a

b

1 pav. a;b – 1-asis knygos „Utopija“ leidimas (More, 1518)

Pagrindiniai utopijos kūrimo veiksniai, tai siekis išspręsti esamas visuomenės problemas ir siekti tobulesnio pasaulio. Utopinė idėja tapo svarbia dalimi tiek filosofijos, tiek literatūros kontekste. Renesanso laikotarpiu, utopijos idėjos, dažnai buvo susijusios su žmogaus potencialo išlaisvinimu ir racionalaus mąstymo propagavimu. Tomo Moro „Utopija“ įkvėpė vėlesnius kūrinius utopijos tema, kur buvo pristatoma idealizuota visuomenė, kurioje visuomenė funkcionuoja pagal tam tikras, filosofines ar moralines normas (Sargent, 2010). Utopija, kaip idealios santvarkos modelis, ne vien leido įžvelgti esamus visuomenės trūkumus, bet ir skatino nenutrūkstamą intelektualinę, moralinę bei kūrybinę veiklą, įkvepiančią žmones nuolat tobulinti pasaulį.

Šiandien utopija nėra tik literatūros ar filosofijos žanras. Utopinės idėjos taip pat tapo svarbia kūrybos ir meno kryptimi, įskaitant architektūrą, kiną, muziką, mados pramonę. Šiuolaikiniai kūrėjai, pasitelkdami utopijos temą, tyrinėja galimus ateities scenarijus, atspindinčius tiek technologijų pažangą, tiek ir žmogaus troškimą pasiekti tobulesnį gyvenimą. Tokių kūrinių tikslas – ne tik apibrėžti idealią visuomenę, bet ir skatinti kritiškai mąstyti apie dabartinę tikrovę bei galimybes ją keisti.

1.1. Utopinio meno istorija ir raida

Utopinis menas aprėpia daugybę meno formų ir neapsiriboja nei laikmečiu, nei kultūra. Jis išreiškia žmonijos viltį sukurti tobulesnę visuomenę, dažnai vaizduodamas pasaulį, kuriame nebelineka socialinių, politinių ar ekonominių sunkumų. Utopijos žanras meno kūriniuose gali būti suvokiamas ne tik kaip vaizduotės kūrinys, bet ir kaip bendrų žmonijos troškimų, bei siekių projekcija, ką savo darbuose ir pabrėžia filosofas *Ernstas Blochas* (org. Ernst Bloch). Filosofas savo knygoje „Vilties principas“ analizuoja utopines idėjas kaip žmonijos troškimų ir siekių atspindį. Jis rašo: „Utopija yra daugiau nei tik idealizuotas pasaulis; tai gyvenimo galimybė, kuri visada persmelkta mūsų pačių trūkumų ir nepasitenkinimo dabartimi. Utopija yra nuolatinė viltis, kuri skatina siekti to, kas gali būti, net jei dabar tai atrodo nepasiekiamą (Bloch, 1954).

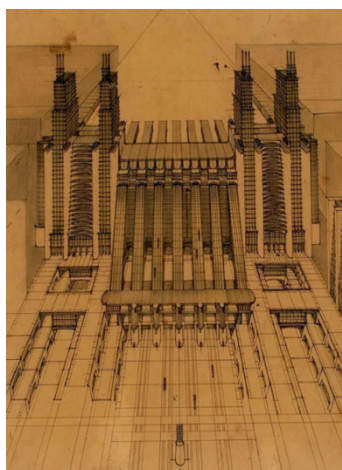
Utopiniai motyvai meno kūriniuose – tokie kaip harmoningi kraštovaizdžiai, idealios bendruomenės ar futuristiniai pasauliai – ne tik vaizduoja utopinę visuomenę, bet ir atspindi giliai žmoguje glūdinčius troškimus ir baimes, žmogaus poreikį saugumui, harmonijai ir tobulėjimui. Idiliški kraštovaizdžiai, dažnai pasitelkiami siekiant perteikti idėją, kad žmogus nori gyventi be kančių, nesutarimų ir nelygybės. Futuristiniai miestai, su pažangiomis technologijomis ir tobulais socialiniais santykiais, atspindi žmogaus siekį nuolat tobulėti ir pasiekti aukščiausią galimą gyvenimo kokybę. Utopijos idėja mene atskleidžia žmogaus vidinį pasaulį – tai ne tik meniniai kūriniai, bet ir žmogaus svajonių, baimių bei troškimų atspindžiai.

Utopinio meno raida yra ilga ir įvairiapusė, atskleidžianti žmogaus siekį sukurti idealizuotą, tobulą visuomenę ir pasaulį. Šio meno formos ir išraiškos keitėsi skirtingose epochose įgaudamos naują pavidalą. Renesanso laikotarpiu dominavo utopiniai idealizuoti kraštovaizdžiai, atspindintys harmoniją tarp žmogaus ir gamtos, o vėlesniais amžiais buvo kuriamos utopinės, futuristinės, technologiškai pažengusios vizijos, atspindinčios tuo metu aktualias idėjas ir visuomenės siekius. Vaizdiniai keitėsi priklausomai nuo istorinių laikotarpių ir kultūrinių kontekstų, tačiau pagrindinė tema – tobulybės siekimas – išliko nepakitusi.

Renesanso epochoje XIV – XVI a. utopiniai, idealizuoti kraštovaizdžiai meno kūriniuose dažnai buvo susiję su gamtos ir žmogaus harmoningos sąveikos vaizdavimu. Menininkai, tokie kaip *Leonardas Da Vinčis* (org. Leonardo da Vinci), *Mikelandželas* (org. Michelangelo) ir *Rafaelis* (org. Raphael), vaizdavo idiliškus kraštovaizdžius, kurie simbolizavo dvasinį tobulėjimą ir tobulą žmogaus

ryši su gamta. Tai buvo periodas, kai daug dėmesio buvo skiriama humanizmo idėjoms, ir utopinės vizijos dažnai vaizdavo visuomenes, kuriose buvo idealiai subalansuota žmonių ir gamtos sąveika. (Britannica, 2024)

XX a. pradžioje, atsiradus modernistinėms tendencijoms, utopinis menas įgavo futuristinę kryptį, kurioje technologijos ir naujos socialinės struktūros tapo pagrindinėmis temomis. Italų futuristas Antonio Sant'Elia 1914 m. sukūrė projektų seriją „*Naujasis miestas*“ (org. „*Città Nuova*“) (žiūrėti 2 pav. a) išreiškė utopinę futuristinio miesto viziją. Šiuose eskizuose Sant'Elia siekė integruoti modernią inžineriją, architektūrines naujoves bei technologinius sprendimus, kurie, jo manymu, galėjo formuoti utopinę, ateities visuomenės poreikius atitinkančią aplinką (Britannica, 2024).

a

b

2 pav. a – oro uosto ir geležinkelio stotis su funikulieriais trijuose keliuose lygiuose „Naujasis miestas“ (Elia, 1914); b – „Naktinis nuotykių klubas“ (Klebes, 2019)

Danielle Klebes kūrybos (2018-2020) ciklas „*Utopiniai Paveikslai*“ (org. „*Paintings of Utopia*“) (žiūrėti 2 pav. b) nagrinėja utopijos sąvoką, keldama klausimą, ar idealus pasaulis apskritai egzistuoja. Menininkės darbuose vaizduojami jaunuoliai gamtos apsuptyje – atrodantys tiek pasimėtę, tiek ieškantys kažko daugiau. Nors jie būna grupėse, tarp jų tvyro atsiskyrimas ir tylą, kuri prieštarauja bendruomeniškumo ir ryšio idealui. D. Klebes naudojama šalta spalvų paletė sukuria neįprastą atmosferą, kur idiliškos aplinkos slepia įtampą tarp tikrovės ir idealizacijos. Ji provokuoja žiūrovus apmąstyti, kas lemia žmonijos utopinius siekius ir kodėl jų nepasiekiamumas dažnai sukelia izoliacijos jausmą. Per šią temą menininkė atskleidžia paradoksalią žmogaus prigimtį, balansuojančią tarp svajonių apie tobulą pasaulį ir jo neprieinamumo (Creativeboom, 2019).

Utopija aprėpia įvairias meno formas ir neapsiriboja nei laikmečiu, nei kultūra, atskleisdamas žmonijos siekį kurti tobulesnę visuomenę. Utopijos žanras mene tampa bendrą žmonijos troškimų ir vilties projekcija. Tiek Antonio Sant'Elia futuristinė miesto vizija, tiek Danielle Klebes kūrybos ciklas „*Utopiniai paveikslai*“ atskleidžia, kaip skirtingų laikmečių menas reflektuoja visuomenės utopinius siekius, tuo pačiu nagrinėdamas žmogaus prigimtį ir santykį su technologijomis, bei kultūra. Ši įžvalga atveria galimybę pereiti prie šiuolaikinės meno praktikos

analizės, kurioje utopija tampa priemone ne tik estetinei, bet ir socialinei, technologinei kritikai, taip atskleidžiant menininkų dialogą su šia nesibaigiančia siekiamybe.

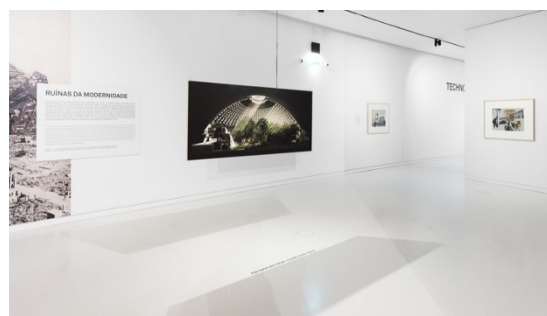
1.2. Šiuolaikinės meno tendencijos ir parodos utopine tematika

Utopinė tema šiuolaikinėje meno scenoje tampa ne tik estetinio tyrimo lauku, bet ir kritiniu diskursu kalbančiu apie technologijų, visuomenės ir kultūros sąsajas. Skyriuje aptariamos reikšmingos parodos, nagrinėjančios utopijos sampratas, bei analizuojama, kaip jos įtraukia šiuolaikines socialines, etines ir technologines problemas. Siekiama apžvelgti, kaip menas gali padėti tapti platforma dialogui apie visuomenės ateities vizijas, skatinant žiūrovus permąstyti ne tik meninės raiškos ribas, bet ir žmogaus atsakomybę.

2017 m. Lisabonoje vyko paroda „Utopija/Distopija – Paradigmos poslinkis“ MAAT muziejuje, paroda skirta paminėti 500-ąsias Tomo Moro veikalo „Utopija“ metines. Parodoje pristatyti daugiau nei 60-ties menininkų darbai, analizuojantys, kaip utopinių ir distopinių vizijų sampratos atsiskleidžia per šiuolaikinę technologijų plėtrą ir socialines problemas. Menininkai tokie kaip *Aleksandras Brodskis* (org. Alexander Brodsky), Ilya Utkin, Archizoom, Cao Fei ir Superstudio nagrinėjo idealios visuomenės vaizdavimo ir neigiamos įtakos, kurias kelia technologijų manipuliacija. Parodoje atsiskleidė technologijų ir modernizmo idealų ambivalentiškumas – kaip technologijų pagalba kuriamas tobulas pasaulis gali tuo pačiu tapti ir dominavimo bei manipuliacijos įrankiu. (Artviewer, 2017; MAAT, 2017). Paroda „Utopija/Distopija – Paradigmos poslinkis“ MAAT muziejuje (žiūrėti 3 pav. a;b) analizavo utopinių ir distopinių vizijų sampratas per šiuolaikines technologijas ir socialines problemas, pabrėždama technologijų potencialą kurti idealų pasaulį ir tuo pačiu atsižvelgti į manipuliacijos, bei kontrolės grėsmes.

a

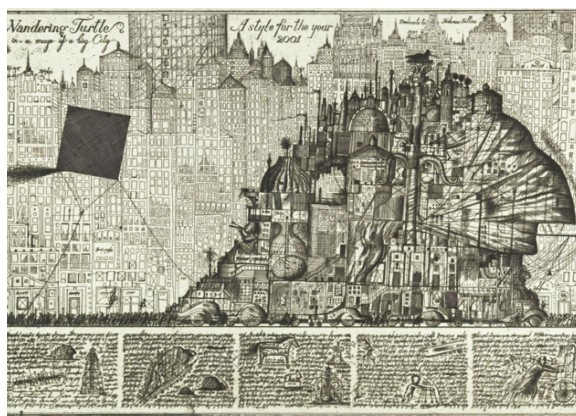

b

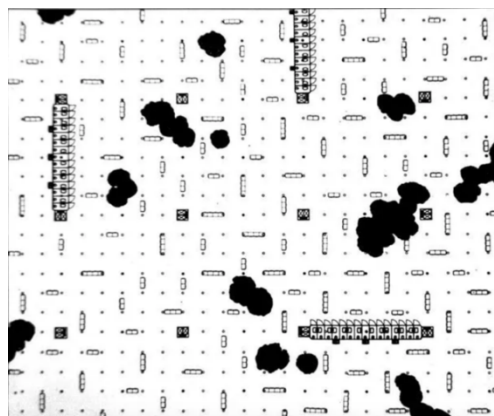
3 pav. a;b – parodos „Utopija/Distopija – Paradigmos poslinkis“ MAAT muziejuje, nuotraukos (Bruno Lopes, 2017)

Parodoje buvo analizuojamos utopinės visuomenės, paremtos technologijų visagalybe, vizijos, kurios gali būti patrauklios savo efektyvumu ir harmonija. Šiuos idealus atskleidė tokie darbai kaip Aleksandras Brodskis ir Ilya Utkin „*Klajojantis vėžlys*“ (žiūrėti 4 pav. a) (org. „Wandering Turtle“) (1985 m.), kuriame urbanistinis peizažas vaizduojamas kaip nepertraukiamas, harmoningas

architektūroje, arba Archizoom projektas „*Miestas be sustojimo*“ (org. „No-Stop City“) (1969–1972 m.), (žiūrėti 4 pav. b) perteikiantis tobulą miesto ir priemiesčių integraciją. (MAAT, 2017).

a

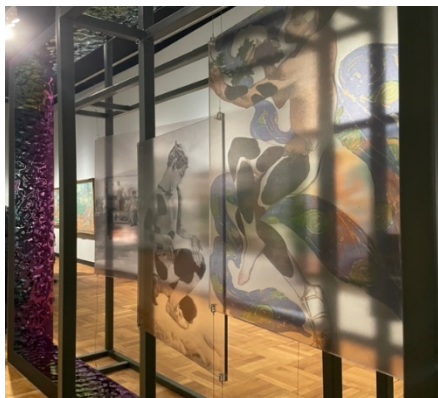
b

4 pav. a – Aleksandras Brodskis ir Ilya Utkin „Klajojantis vėžlys“ (Brodsky;Utkin, 1984-90); b - Archizoom projektas „Miestas be sustojimo“ (Archizoom, 1972)

Paroda kėlė svarbią diskusiją apie utopinių idėjų aktualumą šiuolaikinėje visuomenėje. Skatino žiūrovus mąstyti apie estetinius meninės raiškos aspektus, taip pat giliai apmąstyti šiuolaikinių technologijų poveikį visuomenės dinamikai, tuo pačiu kėlė klausimus apie atsakomybę ir technologijų keliamą pavojų.

Nacionaliniame Varšuvos muziejuje 2023 m. vykusio paroda pavadinimu „Arkadija“ (žiūrėti 5 pav. a) pristatė apie Arkadijos mitą – viziją apie idilišką, harmoningą pasaulį, kuriame dominuoja laisvė ir palaima. Parodoje eksponuota daugiau nei 300 kūrinių, apimančių laikotarpį nuo antikos iki šių dienų, kurie atskleidė, kaip Arkadijos idėja evoliucionavo bėgant amžiams, atspindėdama žmonių troškimą idealams, harmonijai ir norui stiprinti ryšį su gamta. Paroda atskleidė, kad Arkadija nėra tik mitinio rojus vaizdinys, bet ir daugiaprasė metaforinė koncepcija. Pandemijos laikotarpis tapo pagrindiniu stimulu šiai parodai, kai žmonių atsiskyrimas nuo gamtos ir bendruomenės paskatino apmąstyti civilizacijos būklę bei dabartinio pasaulio problemas. Parodoje Arkadijos motyvas pristatomas pradedant nuo klasikinės literatūros, tokios kaip Vergilijaus „Bukolikės“, ir jo sąsajų su antikinė graikų bei Artimųjų Rytų tradicijomis. Mitas apie harmoningą vietą, kurioje egzistuoja palaima ir džiaugsmas, buvo perinterpretuotas skirtingose epochose. Svarbiausi parodoje eksponuoti darbai įtraukė tiek istorinius, tiek šiuolaikinius kontekstus. Edvard Okun (žiūrėti 5 pav. b) (org. Edward Okun) „Autoportretas su siciliete“ pateikė jautrų grožio ir humanistinių vertybių atspindį. Tuo tarpu Miroslavas Balka (org. Mirosław Balka) Bambio žiemos kelionė (org. „Bambi Winterreise“) slegiančiai sugretino idilišką Arkadijos motyvą su Holokausto siaubu, kur briedžiai vaizduojami vaikstantys palei Birkenau spygliuotą vielą. Fantastiniai Jogailos gobelenai su vienaragiais suteikė žaismingumo Arkadijos mitui. Garso instaliacija Barbara Kinga Majewska „Kanonai“ per melancholiškus garsus sukūrė asmeninę patirtį kiekvienam lankytojui. Paroda atskleidė dvigubą Arkadijos prigimtį – kaip grožio, poilsio ir kūrybos erdvę, ir kaip vietą, užimtą

egzistencinio nerimo, bei žmogiškųjų kovų. Scenografija, sukurta Wojcieko Ciceckio (org. Wojciecho Cicheckio), perteikė šį dualumą, pradedant veidrodžiais ir augalų motyvais bei pamažu pereinant į pramoninius elementus, simbolizuojančius žmonių nutolimą nuo gamtos. Paroda „Arkadija“ ne tik skatino refleksiją apie žmonių santykį su gamta ir bendruomene, bet ir kvietė lankytojus permąstyti dabarties iššūkius bei utopinių idealų svarbą šiuolaikiniame pasaulyje (Contemporarylynx, 2024).

a

b

5 pav. a – kadras iš parodos „ARKADIA“ Varšuvos Nacionaliniame muziejuje; b - Edward Okun „Autoportretas su siciliete“ (nuotraukos iš asmeninio darbo autorės archyvo)

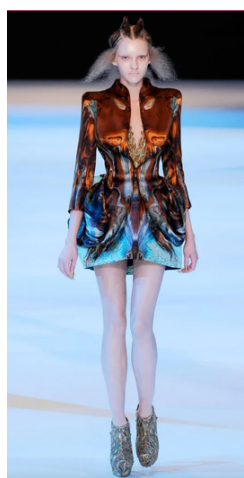
Abi parodos – „Utopija/Distopija“ (2017) Lisabonoje ir „Arkadija“ (2023) Varšuvoje – nagrinėjo utopinių idėjų transformacijas, pabrėždamos meno gebėjimą atskleisti žmogaus siekį harmonijos, grožio ir ryšio su gamta. Per istorinius ir šiuolaikinius kūrinius parodos kvietė žiūrovus reflektuoti apie idealios visuomenės vizijas bei žmogaus atsakomybę formuojant ateities pasaulį. Ši analizė tampa tvirtu pagrindu tolesniam nagrinėjimui, kaip kitos kūrybinės sritys, tokios kaip mada, taip pat pasitelkia utopines temas, formuodamos savo unikalius atsakymus į dabarties iššūkius ir inspiruodamos naujas ateities perspektyvas.

1.3. Utopinės temos mados kolekcijose

Mada ne tik atspindi socialinius ir kultūrinius pokyčius, bet ir tampa platforma utopinių vizijų tyrinėjimui, bei įgyvendinimui. Šiuolaikiniai dizaineriai tokie kaip Aleksandras Makvynas, Iris Van Herpen, ir mados namai Dior, Gucci, Balenciaga ar Louis Vuitton, pasitelkdami kūrybines idėjas, pažangias technologijas ir menines koncepcijas, siekia sukurti kolekcijas, kurios peržengia tradicinės mados ribas ir atveria ateities perspektyvas. Utopinės temos madoje dažnai kelia klausimus apie žmogaus santykį su gamta, technologijų poveikį visuomenei bei galimybes harmonizuoti šiuos elementus. Šios kolekcijos ne tik formuoja tendencijas, bet ir siūlo vizionierišką požiūrį į pasaulio evoliuciją.

Aleksandro Makvyno 2010 m. pavasario/vasaros kolekcija „Platonas Apie Atlantidą“ tai mados pasirodymas ir vizionieriškas meno kūrinys, nagrinėjantis žmogaus evoliuciją klimato pokyčių akivaizdoje. Šioje kolekcijoje Dizaineris siekė atskleisti utopinę ateitį, kurioje žmonės prisitaiko prie

kylančio vandens lygio, tapdami amfibišėmis būtybėmis. Įkvėptas ekologijos ir mitologijos, kūrėjas pristatė drabužių siluetus (žiūrėti 6 pav. a;b) imituojančius vandens gyvūnus, tokius kaip jūrų gyvatės, medūzos ir kriauklės. Svarbus kolekcijos akcentas skaitmeniniai raštai, leidę atkurti sudėtingus roplių, žuvų ir jūros būtybių raštus. *Šarvuočio* (žiūrėti 6 pav. c) (org. „armadillo“) batai perteikė transformacijos idėją ir tapo kolekcijos simboliu. Dizaineris kolekcijoje akcentavo ekologinę krizę, ją susiedamas technologinę pažangą ir gamta. Tai buvo viena pirmųjų kolekcijų, transliuojamų internetu, įtraukiant pasaulinę auditoriją ir atveriant naujas mados pristatymo galimybes. Ši kolekcija atspindi utopinę viziją, kurioje žmogus, nepaisant destruktivių veiksmų, sugeba prisitaikyti ir evoliucionuoti harmoningai su gamta. Dizaineris sujungė meną, technologijas ir ekologinį sąmoningumą į visumą (Vogue, 2020).

a

b

c

6 pav. a; b; c; d – dizainerio Aleksandro Makvyno, kolekcija „Platonas apie Atlantidą“ 2010 (Vogue, 2020)

2017 m. pavasarį dizainerė Marija Garsija Čiuri mados namų „Dior“ kūrybos direktorė, pristatė kolekciją, simbolizuojančią grįžimą prie gamtos ir žmogiškumo (žiūrėti 7 pav. a;b;c;d) . Kolekcijoje dominuoja lengvi, plazdantys audiniai, tokie kaip permatomas tiulis ir organza, medžiagos simbolizuoja laikinumą ir žmogaus susiliejamą su gamta. Pagrindiniai kolekcijos elementai tai gamtos motyvai, tokie kaip gėlės, lapai ir paukščiai, bei žvaigždynų simboliai. Pastarieji buvo meistriškai perteikti siuvinėjimais ant suknelių, palaidinių ir sijonų. Subtilūs gėlių raštai ir žvaigždynų dizainai sukūrė magišką ir romantišką nuotaiką, tarsi perkeliančią į idealų, sapnų pasaulį, kuriame gamta ir žmogaus fantazija susilieja. Siuvinėjimai ir simboliai buvo išplėtoti ne tik drabužiuose, bet ir aksesuaruose – skrybėlėse, diržuose bei rankinėse, taip sukuriant nuoseklią kolekcijos visumą. Čiuri kolekcija tyrinėjo harmoningą pasaulį, kuriame gamta ir žmogus egzistuoja darnioje pusiausvyroje, o mitai ir pasakos suteikia kūrybai poetiško gylio. Dizainerė akcentavo atitrūkimą nuo destruktivaus pramoninio požiūrio, skatindama grįžti prie pamatinių vertybių ir santarvės su gamta. Lengvi, laisvai krentantys siluetai ir subtiliai apgalvoti aksesuarai perteikė idėją, kad mada gali tapti priemone puoselėti estetinį ir emocinį ryšį tarp žmogaus ir jo aplinkos. Kolekcijos

pristatymas paslaptینگame sode sustiprino šią viziją, sukeldamas pasakų ir svajonių pasaulio pojūtį (Vogue, 2017).

7 pav. a; b; c; d – Mados namų Dior, 2017 aukštosios mados pavasario kolekcija (WWD, 2017)

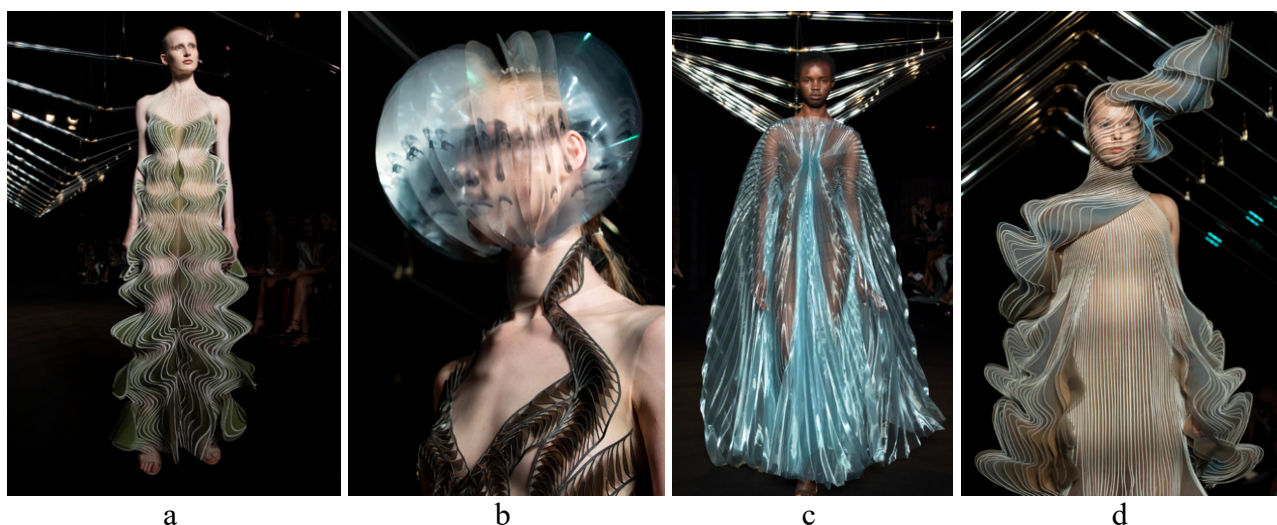
2018 m. Mados namų „Gucci“ kūrybos direktorius Alessandro Michele pristatė kolekciją pavadinimu „Utopinė Fantazija“. Kolekcija įkvėpta Hieronymuso Boscho paveikslo „Žemiškųjų malonumų sodas“, perteikiančio svajonių, iliuzijų ir fantazijų pasaulį. Dizaineris sujungė klasikinio meno elementus su skaitmeniniu dizainu (žiūrėti 8 pav. a;b) . Svarbų vaidmenį kolekciijoje atliko ispanų menininko Ignasi Monreal siurrealistinės iliustracijos, vaizduojančios modelius, dėvinčius „Gucci“ drabužius utopinėje aplinkoje: plūduriuojančius ant debesų, skriejančius virš žemės ar esančius paslaptینگose džiunglėse. Šios skaitmeninės tapybos darbai, sukurti naudojant fotorealistinę techniką, perteikė magišką ir neįprastą pasaulį, kuriame mitologija, pasakos ir šiuolaikinė moda susilieja (Format, 2018). Kolekcijoje atsispindi fantazijos ir realybės sąveika, keldama klausimą: ar utopija yra įmanoma, ar tai tik žmogaus vaizduotės vaisius? „Gucci“ utopija nėra statiška – tai pasaulis, kuriame žmogaus kūrybiškumas pranoksta bet kokias ribas, o praeitis ir dabartis susijungia į naują fantazijų realybę.

8 pav. a; b – Mados namų Gucci, 2018 kolekcija „Utopinė Fantazija“ (WWD, 2018)

2018 m. kolekciijoje „Sintezinė Utopija“ dizainerė Iris van Herpen pristatė futuristinę viziją, kurioje žmogaus ir technologijų sąveika sukuria naują harmoniją. Naudodama pažangiausias

technologijas, tokias kaip 3D spausdinimas ir audiniai sukirti lazerio pagalba, ji sukūrė drabužius, primenančius gamtos formas – plunksnas, vandens bangas ar koralų struktūras (žiūrėti 9 pav. a;b;c;d). Svarbus kolekcijos elementas, tai perteikiama skysčių dinamika: audinių paviršiuje atsispindi judančios tekstūros, simbolizuojančios gamtos ir technologijų susiliejimą. Dizainerė įkvėpimo sėmėsi iš mokslinių tyrimų apie skysčių fiziką, perteikdama nuolatinio judėjimo ir transformacijos idėją. (Fashnerd, 2018). Kolekcija atspindi Iris Van Herpen utopinę viziją, kurioje technologijos ne naikina, o papildo gamtą, sukurdamos naują estetinio ir ekologinio balanso pasaulį. Tai harmonijos tarp progreso ir natūralumo idealas, perteiktas per novatoriškus dizaino sprendimus ir pažangias technologijas.

9 pav. a; b; c; d – dizainerės Iris Van Herpen, 2018 m. kolekcijoje „Sintezinė Utopija“ (WWD, 2018)

2020 m. pavasario kolekcijoje „Balenciaga“ dizaineris Demna Gvasalia tyrinėjo utopines ir distopines vizijas, atspindinčias technologijų ir valdžios poveikį visuomenei (žiūrėti 10 pav. a;b;c;d). Kolekcijoje dominavo griežtos linijos ir architektūriniai siluetai, primenantys futuristinius uniformų dizainus. Pasirinkta tamsi spalvų paletė, o audiniai – technologiškai pažangūs, sukurti iš perdirbtų medžiagų. Svarbų vaidmenį kolekcijoje atlieka asimetriški siluetai ir tekstūros, simbolizuojantys modernios visuomenės fragmentaciją ir siekį sukurti tvarką chaose (Voguehk, 2019; Hypebeast, 2020). Dizaineris Gvasalia pristatė utopinį idealą, tačiau paliko klausimą: ar ši vizija yra tikra utopija, ar tik idealizuota iliuzija? Kolekcija skatina diskusiją apie technologijų galią ir visuomenės kontrolę, keldama klausimą: kaip išsaugoti individualumą sparčiai tobulėjančioje technologijų eroje? „Balenciaga“ 2020 m. pavasario kolekcija skatina sumąstyti apie ateitį ir žmogaus vaidmenį besikeičiančiame pasaulyje.

10 pav. a; b; c; d – mados namų BALENCIAGA 2020 m. pavasario kolekcija (WWD, 2020)

Mados namų „Louis Vuitton“ 2024 m. pavasario-vasaros kolekcijoje, kūrybos direktorius *Nikolas Gheskiere* (org. Nicolas Ghesquière) pademonstravo vizionierišką požiūrį į ateitį, kuriame susilieja tradicijos, technologijos ir gamtos estetika (žiūrėti 11 pav. a;b;c;d). Ši kolekcija – tai futuristinės utopijos ir mados šventė, kurioje dizaineris atskleidžia, kaip inovatyvūs dizaino sprendimai gali formuoti naują harmonijos tarp žmogaus ir aplinkos viziją. Kolekcijoje dominuoja novatoriški audiniai, tokie kaip metalizuoto šilko ir perdirbto plastiko deriniai, kurie suteikė drabužiams futuristinį blizgesį. Spalvų paletė subtiliai balansuota tarp ryškių neoninių atspalvių ir raminančių žemės tonų, atspindinčių gamtos ir technologijų sintezę. Dizainerio siekis sujungti inovacijas su tradicijomis išreiškiamas per struktūruotus siluetus, primenančius architektūrinės formas, derinamas su lengvais, plazdančiais elementais, kurie simbolizuoja žmogaus kūrybiškumo ir gamtos dermę. Vienas kolekcijos elementų buvo drabužiai su integruotomis LED technologijomis, leidžiančiomis keisti spalvas ir raštus pagal aplinkos sąlygas. Šis dinamiškas dizainas perteikė nuolatinės transformacijos ir prisitaikymo idėją, pabrėždamas, kaip moda gali reflektuoti ir skatinti pokyčius sparčiai kintančiame pasaulyje (Vogue, 2023). Utopinė kolekcijos vizija atsiskleidžiama per siekį parodyti pasaulį, kuriame technologijos ir gamta egzistuoja harmonijoje. Ši vizija skatina tvarumą, estetinį grožį ir dialogą tarp praeities tradicijų ir ateities inovacijų. Kolekcija perteikiama idėją, kad moda gali ne tik atspindėti pasaulį, bet ir formuoti utopinę realybę, kuri įkvepia permąstyti žmogaus vaidmenį technologijų ir gamtos kontekste.

a

b

c

d

11 pav. a; b; c; d – Louis Vuitton pavasario/vasaros kolekcija 2020 (WWD, 2020)

Utopinės temos madoje atskleidžia dizainerių siekį perteikti vizionieriškas ateities idėjas, jungiančias gamtą, technologijas ir kultūrą. Aleksandro Makvyno, Dior, Iris van Herpen, Gucci, Balenciaga ir Louis Vuitton, kolekcijos tyrinėja harmonijos galimybes tarp žmogaus ir aplinkos, keldamos klausimus apie ekologiją, technologinę pažangą ir žmogiškumą. Šios kolekcijos peržengia tradicinės mados ribas, formuodamos naujas estetikos ir tvarumo vizijas, skatindamos permąstyti žmogaus vaidmenį sparčiai besikeičiančiame pasaulyje.

2. MENINIS TYRIMAS – GILUMINIS INTERVIU

Siekiant suprasti šiuolaikines aktualijas, su kuriomis susiduria jaunieji kūrėjai, bei atskleisti saviraiškos svarbą kūryboje pasirinkta atlikti kokybinį tyrimą - giluminį struktūruotą interviu. Šis tyrimo metodas leidžia atskleisti, bei įsigilinti į kūrėjo patirtis ir požiūrį, analizuojant individualius saviraiškos būdus, bei kūrybinės veiklos iššūkius. (Kardelis, 2017). Tyrimo metodas – giluminis struktūruotas interviu, kuriame pašnekovė interviu metu, gauna iš anksto paruoštus klausimus. Klausimai orientuoti į kūrybinės veiklos ypatumus, saviraišką ir dizaino reikšmę utopiniame kontekste. Informantė – dizainerė Neringa Rinkevičiūtė pasirinkta dėl savo unikalios eksperimentiškos kūrybinės stiliškos. Šiame interviu informantui buvo pateikiami dešimt klausimų, siekiama sužinoti N.Rinkevičiūtės kūrybinės veiklos ypatumus, saviraiškos vaidmenį, kūrybinius iššūkius, dizaino reikšmę utopiniame kontekste ir technologijų poveikį ateities vizijoms. Interviu klausimynas, bei Neringos Rinkevičiūtės atsakymai pateikiami 1 ir 2 priede.

Pirmaisiais klausimais siekiama sužinoti kūrėjo pirmuosius prisiminimus su menu, santykį su kūryba, bei jo pasirinkimo priežastis („Ar galite pasidalinti istorija apie savo kūrybinio kelio pradžią?“ ir „Gal galite papasakoti apie savo prekės ženklą „Neringa Ir“, kaip jis atsirado?“ arba „Kas Jus asmeniškai įkvėpia kūrybai?“). Kiti klausimai nagrinėja istorinių, literatūrinių ir filosofinių temų įtaką kūrybai, siekiama suprasti, kaip šie veiksniai formuoja dizainerio kūrybą („Ar istorinės, literatūrinės ar filosofinės temos paveikė jūsų kūrybą? Jei taip, kokios jos?“). Taip pat analizuojami mados dizaino kūrybos elementai, technikos, bei medžiagų pasirinkimai („Kokią reikšmę Jūsų kolekcijose turi medžiagų pasirinkimas, spalvos ir siluetai?“), taip pat jų poveikis kolekcijų meninei idėjai.

Kiti klausimai skirti apibrėžti dizainerės požiūrį į utopijos sąvoką šiuolaikinio pasaulio kontekste („Kaip Jūs apibrėžtumėte utopijos sąvoką šiuolaikiniame kontekste?“) bei idealios visuomenės sąvoką („Kokia, Jūsų manymu, yra ideali visuomenė?“). Galiausiai siekiama aptarti mados kaip komunikacinės priemonės potencialą, dizainerės požiūrį į ateities vizijas ir šiuolaikinių technologijų poveikį kūrybai („Kaip šiuolaikinės technologijos paveikė Jūsų vizijas apie ateitį?“, „Ar manote, kad mada gali būti priemonė, kuri kalbėtų apie geresnę ateitį?“).

Paklausus dizainerės N. Rinkevičiūtės apie jos kūrybinio kelio pradžią, ji atsakė, jog kūryba jai buvo natūralus ir savaime suprantamas procesas lydėjęs ją nuo pat vaikystės – piešimas, tapyba, lipdymas ir drabužių siuvimas lėlėms tapo pagrindu kūrybiniams eksperimentams, kurie augo kartu su galimybe dirbti su įvairiomis medžiagomis.

Kalbant apie jos prekės ženklą „Neringa Ri“ ir „Ragana“ atsiradimą, dizainerė pabrėžė, jog kiekvienas prekinis ženklas jų gimė iš jausmo ir vizijos, kurią norėjosi išreikšti ir pasidalyti su pasauliu. Uždavus klausimą apie kūrybos įkvėpimą, pašnekovė atsakė, kad kūryba yra jos esybės dalis ir vienintelis dalykas, kurį ji moka – svajoti, galvoti, kurti rankomis.

Analizuojant kūrybinius veiksmus, atskleista, kad dizaineriui įkvėpimą dažniausiai teikia muzika, žmonės, gamta ir dvasiškumas, o ne istorinės ar literatūrinės temos. Ji taip pat pabrėžė, kad įkvepia kūrėjai, kurie drąsiai reiškia save ir savo mintis, o jų asmenybės bei stilius sukelia emocinį ir vizualinį stimulą. Kalbant apie kūrybos technikas, N. Rinkevičiūtė išskyrė tyrimo, eksperimentavimo su medžiagomis ir kūrybinio proceso svarbą – pasitikėjimą, kad galutinis rezultatas atsiskleis per nuoseklų darbą. Ji pabrėžė, jog medžiagos, spalvos ir siluetai yra esminiai elementai, padedantys pasakoti istoriją, kuri tampa kuriamos kolekcijos pagrindu.

Klausimai apie utopiją ir technologijas atskleidė dizainerės požiūrį į šiuolaikinio pasaulio aktualijas. Ji utopiją apibrėžė kaip balansą tarp dirbtinio intelekto, technologijų ir žmogiškojo gyvenimo ritmo, kur rūpinimasi kasdieniais dalykais perimtų technologijos, leisdamos žmonėms atsigręžti į kūrybą ir bendravimą. Tačiau technologijų poveikį kūrybai ji vertina skeptiškai, nes greitesni procesai ir mažesnės sąnaudos menkina meistrystės svarbą. Pasak dizainerės, ideali visuomenė turėtų būti supratinga, nuoširdi ir atvira pokyčiams, kai jų prireikia.

Tyrimo apibendrinimas atskleidžia, kad giluminis interviu su dizainere Neringa Rinkevičiūte suteikia vertingų įžvalgų apie jos kūrybinį procesą ir požiūrį į šiuolaikines aktualijas. Neringos atsakymai rodo, kad kūryba yra natūralus jos gyvenimo dalis, o jos požiūris į medžiagas ir technikas akcentuoja emocinį ir dvasinį aspektą. Be to, jos nuomonė apie utopiją ir technologijas atskleidžia, kad nors technologijos gali palengvinti gyvenimą, meistrystė ir kruopštumas išlieka esminiai. Taigi, interviu rezultatai ne tik atskleidžia Neringos asmeninę patirtį, bet ir reflektuoja platesnius šiuolaikinių kūrėjų iššūkius.

3. KŪRYBINĖ DALIS (PIRMO LYGIO SKYRIUS)

Aprangos kolekcijos „Arkadia“ koncepcija ir kūrybinė idėja

Kolekcijoje „Arkadia“ įkūnijamas idealus pasaulis, kuriame žmogus ir gamta gyvena harmonijoje, o visuomenės ryšys grįstas abipuse pagarba, solidarumu ir bendru tikslu siekti gėrio. Kolekcijos pavadinimas „Arkadia“ simbolizuoja idilišką, tobulybės siekiantį pasaulį, kuris kyla iš utopinių svajonių (žiūrėti 12 pav.), bei iš žmogaus vidinio pasaulio ir supratimo, kad tobula visuomenė yra pasiekama per tarpusavio supratimą ir kūrybiškumą.

12 pav. Minčių žemėlapis

Kolekcijos išraiška – švelnių pastelinių spalvų audiniai, kurie simbolizuoja ramybę, dvasinį tyrumą ir pasaulio harmoniją. Subtilią pusiausvyrą tarp trapumo ir vidinės stiprybės perteikia skirtingos kolekcijoje naudojamos medžiagos, tokios kaip satinas, tvidas, bei organza. Atsparumas šiuolaikinio pasaulio keliamiems iššūkiams perteikiamas per standžią, tvirtą audinių struktūrą. Organzos audinys kolekcijai suteikia teikia švelnumo ir minkštumo pojūtį. Tai idealios visuomenės metafora – švelni, bet kartu stipri ir nepriklausoma, turinti vidinį pagrindą ir vertybinę sistemą. Kolekcijoje dominuoja švelnios šviesiai mėlynos, gelsvos, šviesiai žalios ir balta spalvos, taip sukurama svajingą ir romantišką nuotaiką. Pastelinės spalvos simbolizuoja lengvumą, šviesą ir žmogaus sugebėjimą įveikti sunkumus, atskleidžia žmogaus ryšį su gamta. Per harmoningų spalvų žaismą perteikiama utopinio pasaulio vizija, kurioje egzistuoja balansas tarp dvasinio ir materialaus pasaulio (žiūrėti 13 pav.).

13 pav. Nuotaikų ir inspiracijų koliažas

Kolekcija susideda iš 10 modelių (žiūrėti 14 pav.). Buvo įgyvendinti penki kolekcijos modeliai (žiūrėti 15 pav. a;b, 16 pav. a;b, 17 pav.) - trys moteriškos suknelės ir paltas, bei vyriškas modelis, kurį sudaro kelnės ir bliuzonas. Griežti ir simetriški drabužių siluetai kolekciijoje derinami su žaismingomis neproporcingomis drapiravimo linijomis. Perteikia viziją, kaip kiekvienas žmogus prisideda prie tobulo pasaulio kūrimo. Suknelės ir paltas kuriami taip, kad atspindėtų žmogaus ryžtą, užtikrintumą, atsparumą gyvenimo keliamiems iššūkiams. Minkštos drapiruotės ant suknelės ir bliuzono atslaidžia žmogaus jautrumą ir vidinę harmoniją. Sukurtos drabužių formos demonstruoja visuomenės tobulumą, bet ir išreiškia gilesnę idėją apie žmogaus sugebėjimą kurti grožį per kūrybą.

14 pav. Kolekcijos „Arkadia“ meniniai eskizai

Kolekcijos „Arkadia“ drabužių dekoras yra žaismingas ir išraiškingas. Plunksnos, apsiūtos tamsoje šviečiančiais karoliukais, naudotas tapymas akrilinais dažais kuriami elementai suteikia drabužiams žaismingumo, tačiau nepraranda pagrindinės idėjos – tobulumo ir subtilumo harmonijos. Plunksnos perteikia lengvumą ir laisvę, skatina įsivaizduoti, kaip idealus pasaulis galėtų išlaisvinti

žmogaus potencialą kurti harmoningą visuomenę, pradedant nuo savęs. Siuvinėjimas tamsoje švytinčiais karoliukais simbolizuoja šviesą, kurią kiekvienas žmogus gali atnešti į pasaulį, net ir tamsiausiais laikais. Šios detalės ne tik suteikia kolekcijai prabangos, bet ir suteikia gilesnę simbolinę prasmę apie vidinę žmogaus šviesą ir jos vaidmenį formuojant harmoningą visuomenę.

Tapymas tekstiliniiais dažais perteikia naujo pasaulio kūrimo procesą – senų normų ir struktūrų transformaciją į naują tikrovę. Šis procesas simbolizuoja atsinaujinimą, kūrybinį perėjimą ir žmogaus gebėjimą iš chaoso sukurti tvarką. Kolekcijos dekoratyviniai elementai atskleidžia, kad net mažiausios detalės gali turėti didelę įtaką bendram vaizdai – tai lyg subtili užomina apie visuomenės svarbą.

15 pav. Kolekcijos „Arkadia“ meniai eskizai

16 pav. Kolekcijos „Arkadia“ meniniai eskizai

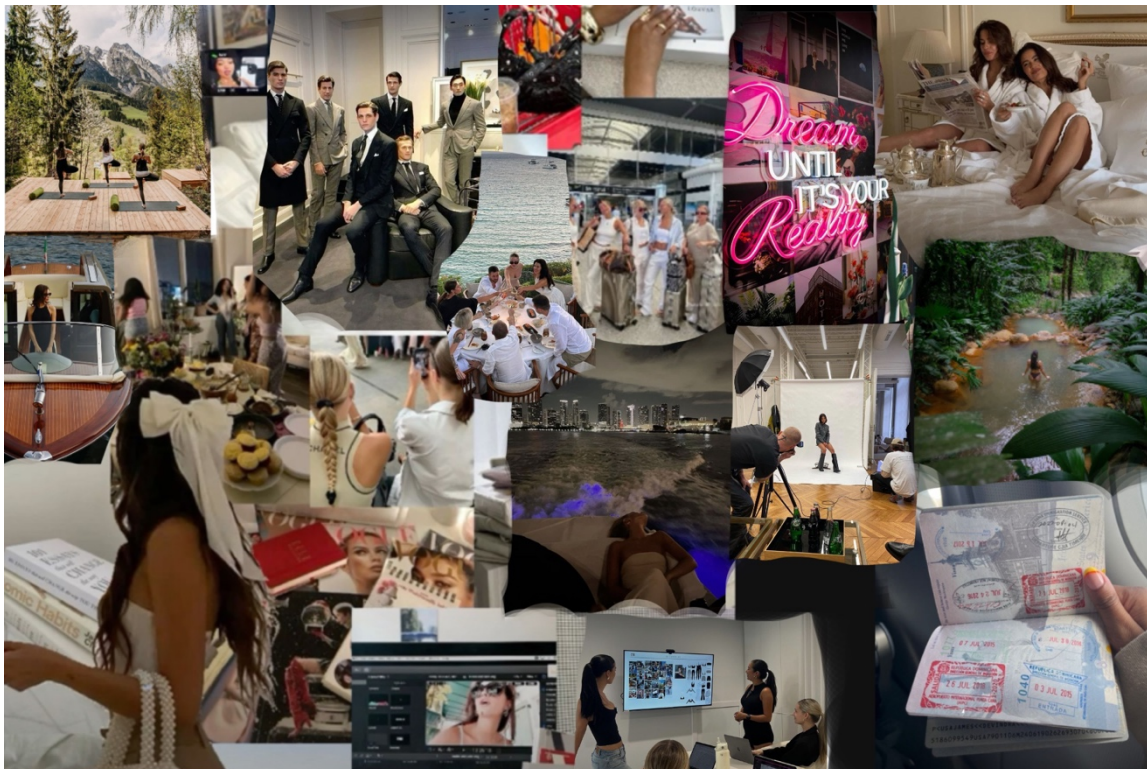
17. pav Kolekcijos „Arkadia“ meniniai eskizai

„Arkadia“ yra daugiau nei drabužių kolekcija – tai kvietimas įsivaizduoti idealų pasaulį, kuriame žmogus gyvena santarvėje su savimi, aplinka ir bendruomene. Šis pasaulis nėra tik svajonė – jis tampa realybe per tarpusavio santarvę, bendradarbiavimą ir pastangas kurti aplinką, kuri palaiko kiekvieno asmens kūrybiškumą. Kolekcija siekia perteikti ne tik estetines vertybes, bet ir filosofinį požiūrį į žmogaus gebėjimą keisti pasaulį į geresnį, pasitelkiant kūrybą, discipliną ir dvasinį balansą. Idealus pasaulis, kurį vaizduoja „Arkadia“, yra ne tik harmonijos su gamta ir aplinka atspindys, bet ir dvasinio tobulėjimo simbolis – pasaulis, kuriame kiekvienas žmogus yra savitas, tačiau kartu sugeba kurti harmoningą visumą. „Arkadia“ kviečia į svajonę, kuri tuo pačiu metu yra įmanoma realybė – svajonę apie pasaulį, kuriame nėra nereikalingos įtampos, tik tarpusavio supratimas ir tobulumo siekis.

3.1. Vartotojo portretas

Kolekcijos „Arkadia“ vartotojas (žiūrėti 18 pav.) moteris ir vyras 23 – 55 metų amžiaus vartotojas. Tai asmenybė, kuri vertina estetiką, subtilumą, tačiau nepamiršta žaismingumo. Šio vartotojo požiūris į madą yra paremtas pagarba kokybei, kruopščiai apgalvotoms detalėms, bei dizainui, kuris sujungia eleganciją ir žaismingumą. „Arkadia“ vartotojas yra, išsilavinęs, išvalgus ir įvertinantis kokybę asmuo. Jis siekia savirealizacijos ne tik per savo pasiekimus, bet ir per išorinę estetiką, kuri atspindi jo gyvenimo stilių ir vertybes. Jam svarbu aplink save kurti išpuoselėtą, prabangą atspindinčią atmosferą – tiek aprangoje, tiek asmeninėje aplinkoje. Kolekcijos „Arkadia“ vartotojas yra asmenybė, kuri mėgaujasi gyvenimu ir žino, kaip suderinti prabangą su išmintingu

požiūriu į save ir aplinką. Jis ne tik puošiasi, bet ir ieško mados, kuri perteiktų jo gyvenimo būdą, bei vertybes. Šis vartotojas yra tas, kuris neabejoja savo skoniu, vertina prabangą ir stengiasi mėgautis kiekviena gyvenimo akimirka.

18 pav. Vartotojo profilio nuotaikų ir inspiracijų kolažas

Šis vartotojas mėgsta keliauti, ieškoti įkvepiančių patirčių ir aplankyti prabangias vietas, kurios atspindi jo siekį atrasti, bei patirti. Jo laisvalaikis kupinas malonumų, kurie skatina atsinaujinimą ir vidinę pusiausvyrą – kelionės, gurmaniškos vakarienės su draugais ir artimaisiais, ramūs pasivaikščiojimai gamtoje ar šiuolaikiški ir stilingi poilsio kurortai. Jis žavisi kultūrinėmis patirtimis, įkvepiančiais meno kūriniais ir nepriekaištingu aptarnavimu, kuris pabrėžia jo statusą.

Vartotojo vertybės susijusios su gyvenimo kokybe, rafinuotumu ir harmonija. Jis vertina galimybę save puoselėti iš vidaus, tačiau supranta, kad prabanga – tai ne tik materialūs dalykai, bet ir sveikata - gebėjimas rasti laiko sau, mokėti pailsėti ir gyventi harmoningai. Jis tiki, kad tikras grožis slypi ne tik išorėje, bet ir vidiniame pasaulyje, kurį reikia nuolat puoselėti.

4. TECHNOLOGINĖ DALIS

4.1. Kolekcijos „Arkadia“ technologiniai sprendimai

Drabužių kolekcijai „Arkadia“ sukurti, buvo naudojamos drabužių konstravimo ir modeliavimo metodikos. Pasitelkus bazines drabužių konstrukcijas, buvo atliktas drabužių lekalų modeliavimas. Konstrukcinio modeliavimo procese siekta užtikrinti, kad gaminiai atitiktų dėvėjimo, patogumo, funkcionalumo reikalavimus, bei atspindėtų sukurtus meninius eskizus. Kolekcijoje naudojami įvairūs audiniai, tokie kaip satinas, tiulis, tvidas ir organza. Naudotos pastelinių mėlynos, geltonos ir žalios atspalvių satino medžiagos, švelnių pasitelinių spalvų tvido medžiaga, baltas minkštas faktūrinis audinys, balta, blizgi organza, baltas ir pastelinio žalio atspalvio tiulis. Organza naudota vyriškame bliuzone buvo dažoma tekstilinais dažais. Satino ir tvido audiniai paklijuoti. Gaminiuose naudojamos furnitūros detalės, sagos ir užtrauktukai (žr. 4.1.1 lentelę).

4.1.1 lentelė. Kolekcijos „Arkadia“ Modeliuose naudojamos medžiagos ir furnitūra

		Medžiagos		
		Pagrindinės (viršaus) medžiagos	Pagalbinės (pamušalinės, įdėklinės) medžiagos	Furnitūra
1 modelis	Suknelė	Satinas	Paklijavimas	Užtrauktukas
2 modelis	Kelnės	Faktūrinis audinys	Pamušalas	Tekstiliniai dažai, Užtrauktukas, Saga
	Bliuzonas	Tiulis, organza		
3 modelis	Suknelė	Satinas	Paklijavimas	Užtrauktukas
4 modelis	Paltas	Tvidas	Pamušalas, paklijavimas	Sagos
		Satinas		

Pastaba: lentelė sudaryta darbo autorės

Kolekcijos audiniai ir medžiagos kruopščiai parinkti, siekiant atspindėti meninės idėjos koncepciją. Gaminių siuvimui naudojamas dirbtinis satinas, kilpinis baltas audinys, tvidas, tamprus tiulis, bei satinas. Modelių dekoravimui taikomos tapybos ir siuvinėjimo technikos, dekoravimas plunksnomis (žr. 4.1.2 lentelę).

4.1.2 lentelė. Kolekcijos „Arkadia“ įgyvendinimui naudojami įrenginiai

	1 modelis	2 modelis		3 modelis	4 modelis
	Suknelė	Kelnės	Bliuzonas	Suknelė	Paltas
Pramoninė tiesiasiūlė mašina (JACK 4F)	x	x	x	x	x
4-siūlų krašto apmėtymo pramoninė mašina (JACKE4S)	x	x	-	x	x
3-siūlų krašto apmėtymo pramoninė mašina (JUKI MO735)	-	-	x	-	-
Pramoninė lyginimo sistema (BIEFFE MAXI VAPOR BF 004)	x	-	-	x	x

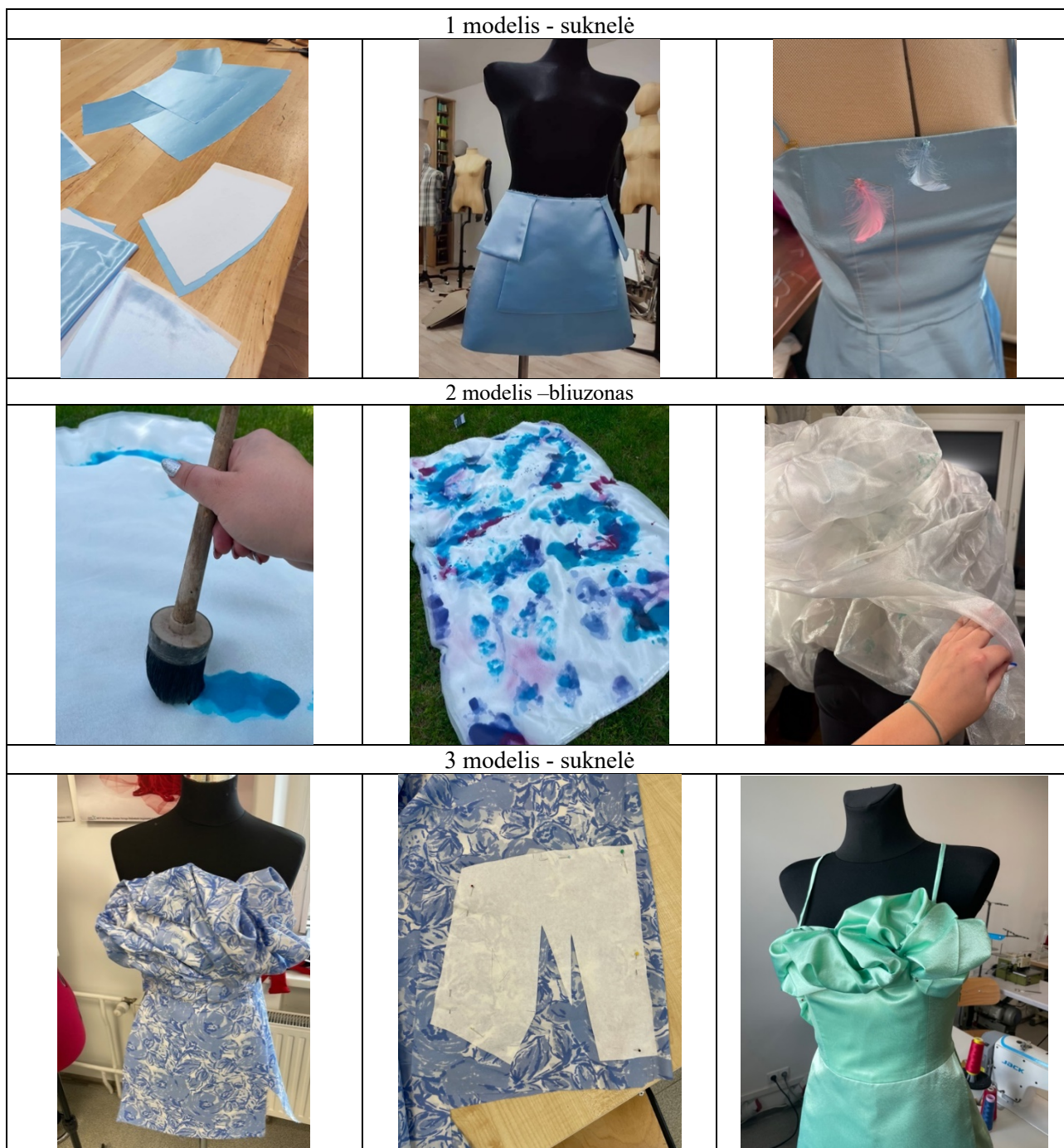
Pastaba: lentelė sudaryta darbo autorės

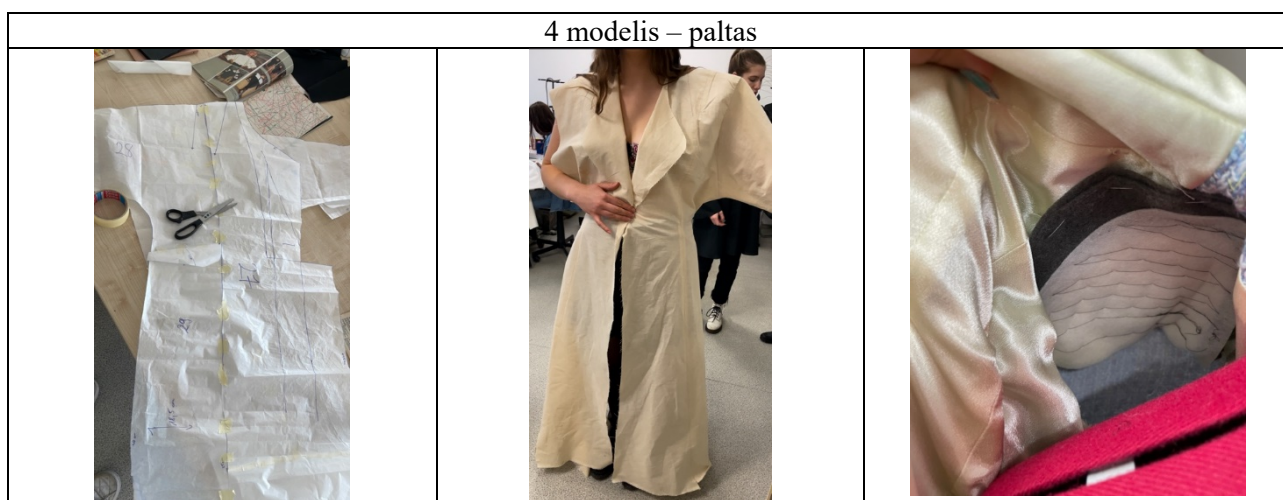
Kolekcijoje naudojamos satino, tvido, orrganzos, medžiagos, kiekvienai iš jų buvo pritaikytas specializuotas apdirbimo būdas. Šiam tikslui buvo pasitelktos pramoninės siuvimo mašinos ir kiti įrenginiai, kurie leido išgauti norimą efektą atitinkantį kuriamo drabužio viziją.

4.2. Kolekcijos „Arkadia“ modelių kūrimo procesas

Kolekcijos įgyvendinimo procese pritaikytos modeliavimo ir konstravimo žinios. Kolekcijos kūrybinei idėjai perteikti naudotos įvairios medžiagos, siuvinėjimas karoliukais, dekoravimas plunksnomis, tapymas tekstilniais dažais. Audiniams ir dekoro detalėms susiūti naudojamos tiek mechaninės siuvimo mašinos, tiek siuvimas rankomis.

4.2.1 lentelė. Kolekcijos „Arkadia“ modelių kūrimo proceso nuotraukos

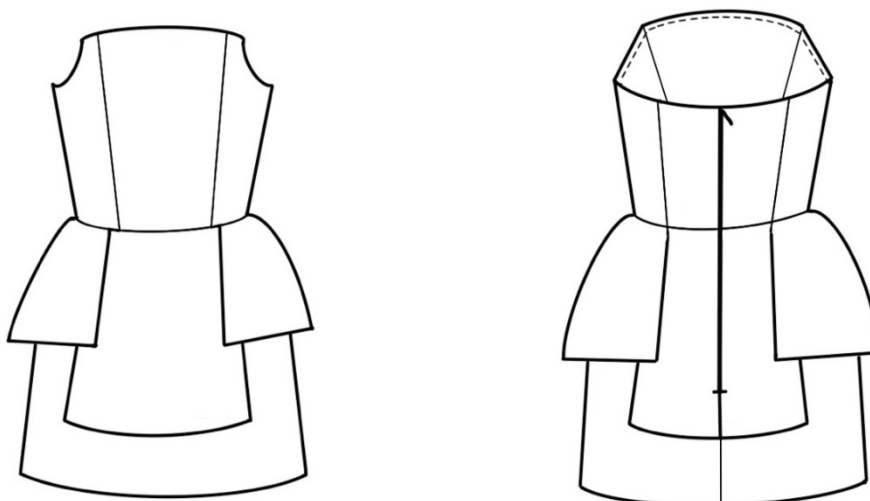
Pastaba: lentelė sudaryta darbo autorės

Kolekcijos „Arkadia“ kūrimo procesas atskleidžia subtilų tradicinių ir modernių technikų derinimą, kurio dėka gimsta išskirtiniai, detalūs ir konceptualūs modeliai. Naudojant įvairias medžiagas ir kūrybines technikas, pavyzdžiui, tapymą tekstiliais dažais ir siuvinėjimą plunksnomis, buvo sukurta unikali vizija, perteikianti harmoningą ir įkvėpiančią utopinę atmosferą.

4.3. Modelių aprašymai ir jų specifikacijos

4.3.1. Modelis Nr. 1

Trumpa prigludusio silueto suknelė, be rankovių, atvirais pečiais. Apatinė sijono dalis susideda iš trijų atskirų, tarpusavyje nesujungtų sluoksnių. Nugaros vidurio siūlėje įsiūtas paslėptas užtrauktukas. Suknelė dekoruota plunksnomis, pastirosios buvo apdorotos ir prisiūtos rankiniais dygsniais. Siekiant, išlaikyti gaminio standumą ir formą audinys paklijuojamas dubliuojamas kliziniu įdėklu.

19 pav. Modelio nr. 1 techninis eskizas

4.3.1.1 lentelė. 1 kolekcijos modelis – suknelė, lekalai

Lekalo nr.	Lekalo pavadinimas	Detalių skaičius	Lekalų brėžiniai (eskizai)
1	Sijono priekinė puselė	1	
2	Sijono užpakalinė puselė	2	
3	Sijono priekio vidurio detalė	1	
4	Sijono nugaros vidurio detalė	2	
5	Sijono šoninė detalė	4	
6	Priekio-viršutinės dalies šonelis	2	
7	Nugaros viršutinės dalies šonelis	2	
8	Nugaros viršutinės dalies vidurinė detalė	2	
9	Priekio viršutinės dalies vidurinė detalė	1	

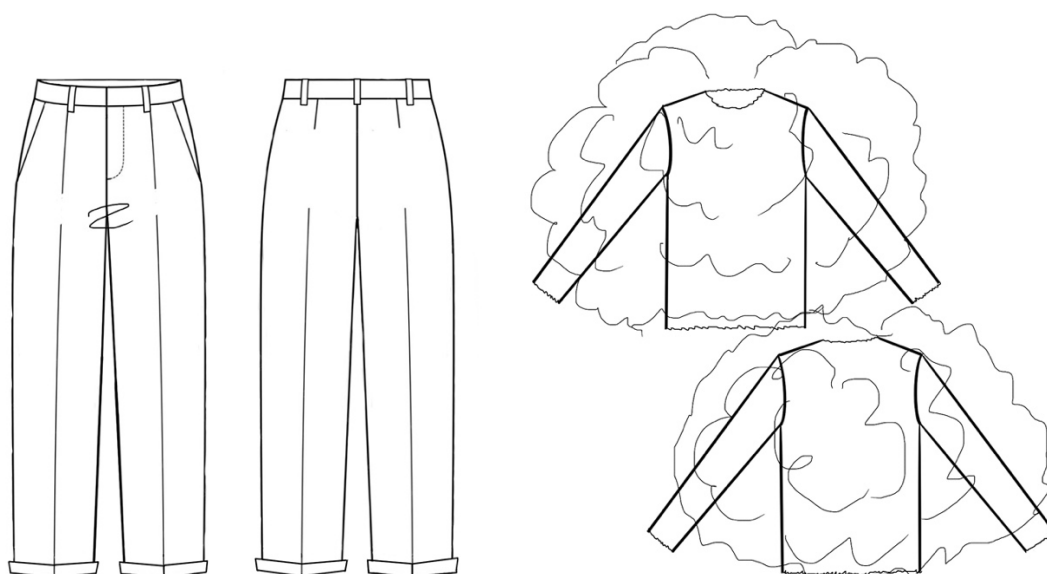
Pastaba: lentelė sudaryta darbo autorės

4.3.2. Modelis Nr. 2

Modelį sudaro kelnės ir bliuzonas.

Kelnės tiesaus silueto, klasikinio modelio su šoninės kišenės, pamušalu, nulygintu kantu ir palankomis kelnų apačioje. Juosmuo prisiūtinis su 5-iomis ašselėmis diržui. Užsagas – užtrauktukas ir saga. Naudojamas faktūrinis audinys.

Bliuzonas prigludusio silueto. Rankovės įsiūtinės, vienasiuolės, ilgos. Priekaklis apvalus. Bliuzonas pagamintas iš tamprios tiulio medžiagos, dekoruojamas ogranza ir standaus tiulio drapiruote, kraštai apdoroti „babylock“ sliūle.

20 pav. Modelio nr. 2 techniniai eskizai

4.3.2.1 lentelė.. 2 kolekcijos modelis – kelnės, lekalai

Lekalo nr.	Lekalo pavadinimas	Detalių skaičius	Lekalų brėžiniai (eskizai)
1	Priekinė puselė	2	
2	Užpakalinė puselė	2	
3	Priekio šonelis	2	
4	Juosmuo	2	
5	Ašelė	5	

Pastaba: lentelė sudaryta darbo autorės

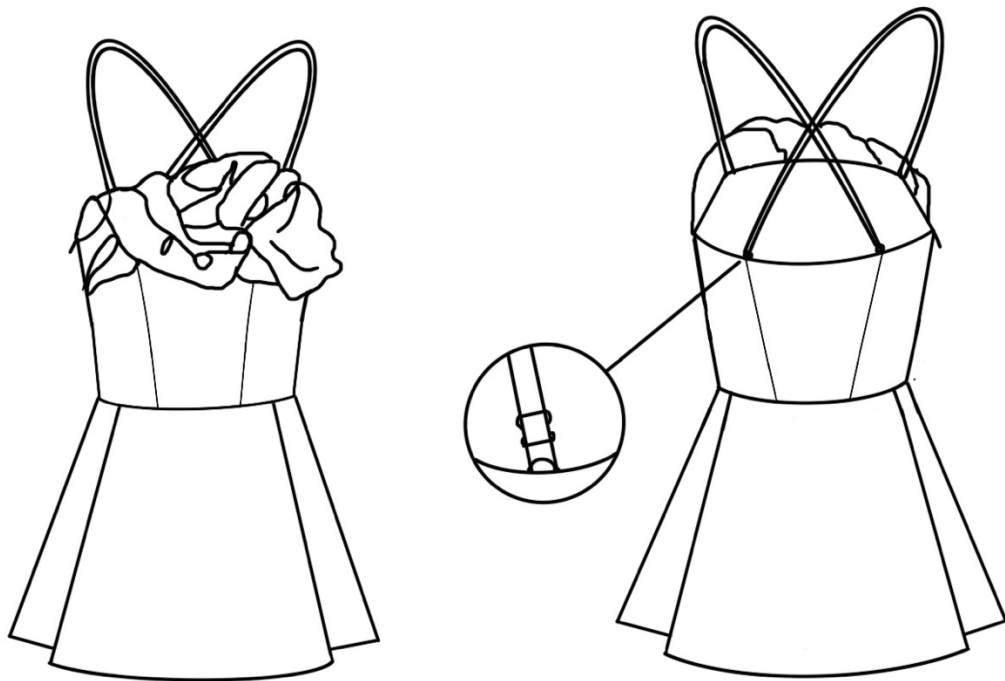
4.3.2.2 lentelė.. 2 kolekcijos modelis – bliuzonas, lekalai

Lekalo nr.	Lekalo pavadinimas	Detalių skaičius	Lekalų brėžiniai (eskizai)
1	Priekis	1	
2	Nugara	1	
3	Rankovė	2	

Pastaba: lentelė sudaryta darbo autorės

4.3.3. Modelis Nr. 3

Dirbtino satino trumpa suknelė su petnešėlėmis, atvirais pečiais. Siluetas priglundęs. Siekiant, kad suknelės detalės išlaikytų formą dubliuojamos kliziniu įdėklu. Apatinė suknelės dalis susideda iš atskirų sijono detalių. Šoninėje siūlėje įsiūtas paslėptas užtrauktukas. Suknelės viršutinėje dalyje įsiūta paklijuota, standi audinio detalė, kuri drapiruojama rankiniu būdu. Suknelė turi platų užjuosiamą diržą, pagamintą iš tvido audinio.

21 pav. Modelio nr. 3 techninis eskizas

4.3.3.1 lentelė.. 3 kolekcijos modelis – suknelė, lekalai

Lekalo nr.	Lekalo pavadinimas	Detalių skaičius	Lekalų brėžiniai (eskizai)
1	Sijono nugaros vidurinė detalė	2	
2	Sijono priekio vidurinė detalė	2	
3	Sijono nugaros šoninė detalė	2	
4	Sijono priekio šoninė detalė	2	
5	Diržo detalė	4	
6	Priekio šonelis	2	
7	Nugaros šonelis	2	
8	Nugaros vidurio detalė	2	
9	Priekio vidurio detalė	1	

Pastaba: lentelė sudaryta darbo autorės

4.3.4. Modelis Nr. 4

Prigludusio silueto tvido audinio paltas su dviguba dekoratyvine apykakle ir dvigubu atlapais dešinėje gaminio pusėje. Paltas su pamušalu. Ilgis iki žemės. Paltas su prailginta pečių linija, kad pečių linija laikytu formą įdėtas standus paklijavimo audinys ir peteliai. Priekio šonelio siūlėje įleistinės su paslėptu užtrauktuku kišenės. Palto šoninėje siūlėje atviri skeltukai. Rankovės įsiūtinės, vienasiuolės, ilgos. Užsagas – vienelis, užsegamas trimis sagomis.

22 pav. Modelio nr. 4 techninis eskizas

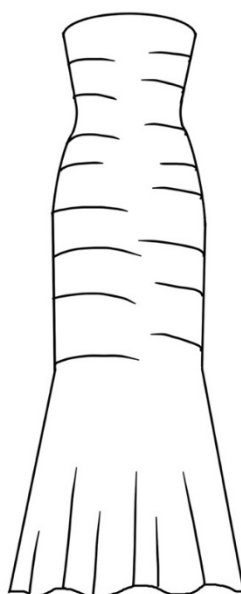
4.3.4.1 lentelė.. 3 kolekcijos modelis – paltas, lekalai

Lekalo nr.	Lekalo pavadinimas	Detalių skaičius	Lekalų brėžiniai (eskizai)
1	Nugaros vidurinė detalė	2	
2	Nugaros šonelis	2	
3	Priekio šonelis	2	
4	Priekio dešinė vidurinė detalė	1	
5	Kišenės detalė	4	
6	Dekoratyvinis atvartas	1	
7	Atvarto detalė 1	1	
8	Atvarto detalė 2	1	
9	Pokraštis	1	
10	Priekio kairė vidurinė dalis	1	
11	Apatinė apykaklė	2	
12	Papildoma dekoratyvinė apykaklės detalė 1	2	
13	Papildoma dekoratyvinė apykaklės detalė 2	2	
14	Rankovė	2	

Pastaba: lentelė sudaryta darbo autorės

4.3.5. Modelis Nr. 5

Ilga suknelė iš tiulio, priglundusio silueto į apačią plėtėjanti. Be rankovių. Atvirais pečiais.

23 pav. Modelio nr. 5 techninis eskizas

4.3.5.1 lentelė. 5 kolekcijos modelis – suknelė, lekalai

Lekalo nr.	Lekalo pavadinimas	Detalių skaičius	Lekalų brėžiniai (eskizai)
1	Priekis	1	
2	Nugara	1	

Pastaba: lentelė sudaryta darbo autorės

Techninėje dalyje pateikiami penkių modelių išsamūs techniniai brėžiniai, eskizai ir lekalai, kurie padeda geriau suprasti kiekvieno modelio konstrukciją ir detales. Kitame skyriuje pristatoma kolekcijos „Arkadia“ vizualizacija – fotosesija.

5. KOLEKCIJOS „ARKADIA“ FOTOSESIJA

Kolekcijos „Arkadia“ idėjai įgyvendinti pasirinkta studijinė fotografija, taip išgauti efektai kuriuos sukuria apšvietimo ir ilgo išlaikymo meninės fotografijos technikos (žr. 24;25;26 pav.). Kolekcija siekiama perteikti utopinės idealizuotos visuomenės vaizdinį ir perteikti kolekcijos temos emociją.

24 pav. kolekcijos „Arkadia“ kūrybinė fotosesija

25 pav. kolekcijos „Arkadia“ kūrybinė fotosesija

26 pav. kolekcijos „Arkadia“ kūrybinė fotosesija

Kolekcijos fotosesiją įgyvendinti padėjo fotografė: Simona Koženiauskaitė, visažistė – Karolina Sinkevičiūtė, modeliai – Viktorija Andronavičiūtė, Evita Ivanauskaitė, Erikas Vosylius, Rugilė Kaikarytė. Daugiau fotosesijos nuotraukų galima pamatyti priede nr. 2. Gautas fotosesijos rezultatas atspindėjo kolekcijos viziją – utopinę idealizuotą visuomenę. Sekančiame skyriuje yra aprašomi kolekcijos ekonominiai skaičiavimai.

6. EKONOMINĖ DALIS

Atliekami kolekcijos „Arkadia“ ekonominiai skaičiavimai, kurių pagrindinis siekis yra apskaičiuoti kolekcijos išlaidas ir galutinę projekto vertę. 6.1 lentelėje pateikiami kolekcijos išlaidų apskaičiavimai.

6.1. lentelė. Kolekcijos „Arkadia“ išlaidų skaičiavimai

Išlaidų kategorija	Subkategorija	Išlaidos (EUR)	Pastabos
Eskizavimas ir koncepcija	Popierius, pieštukai, markeriai	200	Eskizų kūrimui ir koliažams naudojamos priemonės
	Dizaino programinė įranga	140	“Procreate” licencija ir “Adobe” paketo prenumerata
	Konsultacijos su specialistais	300	Konsultacijos su konstruktoriumi, siuvėja, stilistais, fotografais.
Audiniai ir medžiagos	Pagrindiniai audiniai	400	Tvidas, organza, satinas, tiulis, kilpinis audinys.
	Papildomos detalės	100	Sagos, užstrauktukai.
	Dekoracijos	200	Tekstiliniai dažai, karoliukai, kiti dekoratyviniai elementai.
Prototipų gamyba	Siuvimo paslaugos	200	Prototipų siuvimas ir modeliavimas pagal eskizus
	Siuvimo įrankiai ir reikmenys	20	Adatos, siūlai
	Audinių pavyzdžiai	100	Audiniai prototipų testavimui
Galutiniai drabužiai	Siuvimo paslaugos	600	Galutinių gaminių siuvimas
	Pakuotė	50	Etiketės, dėžės ar krepšeliai
Fotosesija ir reklama	Fotografavimas	600	Fotografas, lokacija, apšvietimas
	Modeliai	300	Modelių paslaugų įkainiai
	Reklamos medžiagos (plakatai, spauda)	100	Reklaminiai bukletai, spaudos paslaugos
Kita	Transportavimas	100	Medžiagų ir gaminių pervežimas
	Biudžeto rezervas	200	Netikėtoms išlaidoms
Iš viso:		3610 EUR	

Atlikus drabužių kolekcijos „Arkadia“ ekonominius skaičiavimus, apskaičiuota, kad galutinė projekto vertė siekia 3610.00 eur. Galutinė projekto pardavimo suma pateisino lūkesčius ir gavosi apytiksliai tokia, kokia buvo tikėtasi gauti. Ateityje būtų galima paieškoti pigesnių alternatyvų kolekcijai įgyvendinti.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

1. Literatūros analizė atskleidė, kad utopinės idėjos daro reikšmingą įtaką kūrybiniam procesams. Utopijos sąvoka nuo Renesanso laikų iki šių dienų buvo transformuota per skirtingus laikotarpius, atspindint žmogaus siekį sukurti harmoningą ir tobulą pasaulį. Utopijos idėja ne tik kelia klausimus apie egzistuojančios visuomenės trūkumus, bet ir įkvepia naujas mąstymo kryptis, skatinančias žmones nuolat permąstyti, kaip pasiekti darnesnę, teisingesnę ir harmoningesnę ateitį.

2. Mados lauko analizė parodė, kad utopijos tema mados dizainerių kūryboje atsiskleidžia per subtilius estetinius sprendimus ir filosofinius akcentus. Aleksandro Makvyno, Iris van Herpen, Marios Garsijos Čiuri ir kitų kūrėjų kolekcijos iliustruoja, kaip mada gali perteikti utopines vizijas, integruodama skaitmenines technologijas, futuristinius siluetus ir gamtos elementus. Šios kolekcijos atspindi utopinius siekius ir siūlo naujas perspektyvas, kurios kviečia permąstyti žmogaus ir technologijų, taip pat žmogaus ir gamtos sąveiką..

3. Giluminio interviu metu paaiškėjo, kad kūrėjai utopijos idėjas traktuoja kaip balansą tarp dirbtinio intelekto, technologijų ir žmogiškojo gyvenimo ritmo, leidžiančią žmonėms atsigręžti į kūrybą ir bendravimą.

4. Kolekcija „Arkadia“ įkūnija šiuolaikinės utopinės visuomenės viziją, kuri perteikiama per pastelinių spalvų paletę, subtilias audinių tekstūras ir inovatyvias technikas, tokias kaip audinių balinimas, švytinčios detalės ir plunksnų dekoras. Kolekcija atskleidžia harmoningos visuomenės viziją ir troškimą siekti tobulumo.

Rekomenduojama mados kūrėjams tyrinėti utopines idėjas kaip priemonę skatinti asmeninę ir visuomeninę transformaciją per mados dizainą. Tai gali apimti kolekcijas, kurios išreiškia idealizuotus žmogaus ryšius su technologijomis, gamta ar net su savimi. Taip pat verta stiprinti mados vaidmenį kaip meninės ir kultūrinės saviraiškos formą, leidžiančią įkvėpti žmones permąstyti savo kasdienį gyvenimą ir vertybes.

LITERATŪRA IR KITI INFORMACIJOS ŠALTINIAI

1. Admin. (2025). Utopija - kas tai yra, apibrėžimas ir sąvoka. *Economy-Pedia.com*. <https://lt.economy-pedia.com/11035422-utopia>
2. Artviewer. (2017, September 11). Utopia/Dystopia – A paradigm shift at MAAT. *Art Viewer*. <https://artviewer.org/utopiadystopia-a-paradigm-shift-at-maat/>
3. Balenciaga Spring/Summer 2020 Ready-to-Wear Show Review. (2019, October 1). *Vogue Hong Kong*. <https://www.voguehk.com/en/article/runway/balenciaga-spring-summer-2020-ready-to-wear/>
4. Collecting, A. (2024, January 27). Utopian art: envisioning perfect worlds through creative expression. *Artcollecting.info*. <https://artcollecting.info/utopian-art-envisioning-perfect-worlds-through-creative-expression/>
5. Ivanov, A. (2023). Idealization in art. *Iskusstvo Evrazii [the Art of Eurasia]*, 3(30), 204–213. <https://doi.org/10.46748/arteuras.2023.03.014>
6. Jurgens, G. (2023, July 10). Visual & Creative Artists Magazine | Format. *FORMAT*. <https://www.format.com/magazine/features/art/gucci-utopian-fantasy-ss18-campaign-ignasi-monreal>
7. Kapfunde, M. (n.d.). Muchaneta Kapfunde. <https://fashnerd.com/2018/07/iris-van-herpen-syntopia-couture-tech/>
8. Kardelis, K. (2002). K. Kardelis Mokslinių tyrimų metodologija ir metodai. <https://www.scribd.com/doc/37948910/K-Kardelis-Mokslini%C5%B3-tyrim%C5%B3-metodologija-ir-metodai>
9. Mower, S. (Ed.). (2017, January 23). Christian Dior Spring 2017 Couture. *Vogue*. <https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2017-couture/christian-dior>
10. Phelps, N. (2023, October 2). Louis Vuitton Spring 2024 Ready to wear. *Vogue.com*. <https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2024-ready-to-wear/louis-vuitton>
11. Paintings of Utopia by Danielle Klebes that pose the question, “Does paradise exist?” (2019b, November 21). *Creative Boom*. <https://www.creativeboom.com/inspiration/paintings-of-utopia-by-danielle-klebes-that-pose-the-question-does-paradise-exist/>
12. Schelling, F. W. J. von, & Tekorius, A. (1995). Žmogaus laisvės esmės ir su ja susijusių dalykų filosofiniai tyrimai = *Philosophische Untersuchungen über das Wesen der menschlichen Freiheit und die damit yusammenhängenden Gegenstände*. Pradai.
13. Silbert, J. (2019, September 30). Balenciaga SS20 delivered more jumbo silhouettes, new sneakers. *Hypebeast*. <https://hypebeast.com/2019/9/balenciaga-spring-summer-2020-collection-runway-show-paris-fashion-week>

14. The Editors of Encyclopaedia Britannica. (1998b, July 20). Antonio Sant'Elia | Modernist, futurist, futurism. *Encyclopaedia Britannica*. <https://www.britannica.com/biography/Antonio-SantElia#ref258864>
15. The Editors of Encyclopaedia Britannica. (2025, January 15). Renaissance | Definition, Meaning, History, Artists, Art, & Facts. *Encyclopedia Britannica*. <https://www.britannica.com/event/Renaissance>
- Tomas Moras Utopija (L. Valkūnas). Lietuva. <https://www.scribd.com/doc/316100025/Tomas-Moras-Utopija>
16. Yotka, S. (2017, January 23). 6 things to know about Dior's Spring 2017 couture Show. *Vogue*. <https://www.vogue.com/article/dior-spring-2017-couture>
17. Yotka, S. (2020, April 22). 10 years ago, Alexander McQueen's Plato's Atlantis show imagined fashion's future. *Vogue*. <https://www.vogue.com/article/alexander-mcqueen-spring-2010-platos-atlantis>
18. Žodynas - utopija. (n.d.-b). <https://istorijatau.lt/rubrikos/zodynas/utopija>

PRIEDAI

MENINIS TYRIMAS – GILUMINIS INTERVIU

1. Ar galite pasidalinti istorija apie savo kūrybinio kelio pradžią?
Man visada kūrybą buvo savaimė suprantamas reikalas, gimiau su instinktu kūrėti. Žinoma viskas prasidėjo nuo piešimo, tapybos, tuomet lipdymas, siuvimas drabužių lelėms.ir t.t. Kuo didėjo medžiagų įvairovė su kuriomis esu dirbusi tuo labiau augo ir noras eksperimentuoti kuriant.
2. Gal galite papasakoti apie savo prekės ženklą, kaip jis atsirado?
Tiesa sakant turiu kelis prekės ženklus: „Neringa Ri“ ir „Ragana“, bet jie visi atsirado nuo vieno dalyko. Jausmo. Jausmo ir vizijos kuria norisi ištransliuoti, apibrėžti ir pateikti pasauliui.
3. Kas Jus asmeniškai įkvepia kūrybai?
Tai, kad aš daugiau nieko nemoku. Čia mano esybė. Moku svajoti, galvoti, dirbti savo rankomis ir kūrėti.
4. Ar istorinės, literatūrinės ar filosofinės temos paveikė jūsų kūrybą? Jei taip, kokios jos?
Istorija manęs iš esmės kūrybiškai neįkvepia, kaip ir literatūra ar filosofija. Na žiūrint kaip čia pažiūrėsi. Mane įkvepia kultūra tam tikra, žmonės ir asmeninė pasaulėžiūra. Mane įkvepia, muzika, žmonės, mane įkvepia gamta, dvasiškumas. Dažnai randu įkvėpimo filmuose, arba detales kurias pastebiu aplinkoje.
5. Ar yra konkretus menininkas, dizaineris ar kitas kūrėjas, kurio jūs žavėtės ar tai turėjo reikšmės Jūsų kūrybai?
Taip yra. Aš žaviuosi keliais žmonėmis, jie ir muzika kuria ir drabužius, ir meną... Ties viena veikla neapsistoja, kaip ir aš pati. Jie mane įkvepia savo asmenybe, išskirtiniu aprangos stiliumi, kaip išskirtinai moka reikšti savo mintis, judėti gyvenime, kokia energiją nešasi su savimi. Tokie dalykai mane įkvepia. Įkvepia žmonės kurie sugeba stimuliuoti tiek vizualiai tiek mentaliai. Tuomet aš p pasikraunu naujos energijos, tuomet ir kūryba tokia lyg iš vidaus sklindanti, labai asmeniška tampa.
6. Kokie yra pagrindiniai kūrybiniai elementai, kuriuos Jūs naudojate, kad perteiktumėte vaizduotės viziją savo kolekcijose?
Manau labai svarbu yra atlikti tyrimą, susirinkti pavyzdžių, kokios medžiagos gali būti derinamos tarpusavyje ir kokie rezultatai gali būti išgaunami. Tuomet žinoma eskizai, švaraščiai ir bandymai. Atlikus visus šiuos žingsnius, toliau lieka pasileisti, kūrėti ir žiūrėti kas gi gausis galiausiai. Pasitikėjimas procesu yra svarbiausias kūrybinis procesas man.
7. Kokią reikšmę Jūsų kolekcijose turi medžiagos, spalvos ir siluetai?
Šių elementų parinkimas seka istorija. Parinkdamas šiuos elementus teisingai papasakosi istorija kurią žiūrovai lengvai supras.
8. Ar manote, kad mada gali būti priemonė, kuri kalbėtų apie geresnę ateitį?
Ne, nemanau. Manau, kad mada gali galbėti apie ateitį ir kuriuo keliu keliaujame kaip visuomenė, bet tai nebūtinai turi reikšti geresnę ateitį.
9. Kaip Jūs apibrėžtumėte utopijos sąvoką šiuolaikiniame kontekste?

Man asmeniškai utopija šiuolaikiniame kontekste būtų dirbtinio intelekto ir robotų, balasas tarp gamtos ir žmogiško gyvenimo ritmo. Mano manymų šiuo momentu daugumą esame praradę sveiką ryšį su žmonėmis, gamta ir sveiku gyvenimo ritmu. Būtu idealu jeigu galėtume rūpintis savo žmogiškaisiais indetito veiksniais, kaip, kad kūryba, saviraiška, bendravimas, poilsis ir t.t. kuo kasdieniniais dalykais, kurie dažniausiai mums sveria pečius pasirūpintu technologijos.

10. Kokia, Jūsų manymu, yra ideali visuomenė?

Supratinga, nuoširdi, nebijanti keistis, kai natūraliai to reikia

11. Kaip technologijos paveikė Jūsų vizijas apie ateitį?

Žiūrint kurioje srityje tiksliai, bet man asmeniškai paveikė neigiamai. Technologijų atsiradimas greitina procesus, gamybą taip mažindamas, laiką bei kaštus. Taip sumenkindamas meistrų svarbą ir reikšmę kūryboje. Staiga, ilgai užtrunkantis darbas kuriam reikalingas kruopštumas tampa nevertingas ir ne vienerius metus išdribta meistrystė tampa bereikšmė. Dauguma kūrybingu žmonių yra išstiumiami iš savo sferos, nes technologijos gali greičiau ir pigiau negu bet kuris žmogus su savo rankomis.

